

Dhurata Shehri

Persida Asllani

Përralla dhe legjenda
për
Diasporën
Lexime plotësuese dygjuhëshe

Prof. dr. DHURATA SHEHRI Prof. dr. PERSIDA ASLLANI

PËRRALLA DHE LEGJENDA PËR DIASPORËN

Lexime plotësuese dygjuhëshe

*Përgatitur për platformën digjitale “Mëso shqip”
bazuar në Marrëveshjen e Bashkëpunimit me Fakultetin e Historisë dhe të Filologjisë të Universitetit të Tiranës,
miratuar me vendim të Këshillit Koordinues të Botimeve për Diasporën, nr. 160 Prot., datë 16.04.2020
për “Miratimin e krijimit të Platformës online për mësimdhënien e gjuhës shqipe në Diasporë”.*

Botim online

Qendra e Botimeve për Diasporën (QBD)

Adresa:

Rruga “Vilat Gjermane”, Vila nr. 6, Tiranë, Shqipëri

E-mail: info@qbd.gov.al

Web: <http://www.qbd.gov.al>

© Qendra e Botimeve për Diasporën, 2021

Të gjitha të drejtat për këtë botim janë të rezervuara.

Nuk lejohet shumëfishimi me çdo mjet apo formë pa lejen me shkrim të botuesit.

Shkelja e të drejtave të pronësisë intelektuale dënohet me ligj, sipas nenit nr. 179

të Ligjit “Për të drejtën e autorit dhe të drejtat e tjera të lidhura me të”.

BOTIME SHKOLLORE

Redaktor:

Qendra e Botimeve për Diasporën

Përgatiti:

Spektori i botimit pranë QBD-së

Dy fjalë për këtë libër

Ky libër është menduar si një plotësues e ndihmës për leximet letrare në shqip të fëmijëve shqiptarë në diasporë, të cilët do të ndjekin mësimin e gjuhës shqipe në nivelin A. Si i tillë, ai synon të përfshijë nxënësit e vegjël në botën magjepsëse të përrallave dhe legjendave.

Tekstet e përzgjedhura në këtë libër të dytë i kemi menduar si përvoja më të plota e më të çlira leximi, me tekste më të gjata e më sfiduese si për nga njohja gjuhësore, ashtu edhe për nga interpretimi letrar i tyre. Në to vijnë, ndër të tjera, legjendat e baladat më përfaqësuese të trashëgimisë sonë popullore, si dhe disa nga pjesët më të bukura të letërsisë shqipe e asaj botërore për fëmijë. Përzgjedhja e tyre synon të nxisë nxënësit drejt leximeve të pavarura e të lira në gjuhën amtare, përmes shijes së mirë e plotërisë së leximit.

Disa prej përrallave dhe legjendave të zgjedhura janë sjellë në këtë libër në disa gjuhë, si: anglisht, greqisht, gjermanisht, frëngjisht, italisht, për t'u krijuar nxënësve shqiptarë me aftësi më të mira në një gjuhë, që ata e kanë gjuhë shkolle në vendin ku jetojnë, një mundësi krahasimi me gjuhën shqipe, në mënyrë që të rritet aftësia e tyre e të menduarit kritik, por ndonjëherë edhe si një ndihmë e vogël kur tekstet disagjuhëshe i kanë përballë njëri-tjetrit.

Nga trashëgimia shqiptare është përfshirë në këtë libër një nga legjendat e ritreguara mjeshhtërisht nga Kuteli së bashku me përkthimin e saj në disa nga gjuhët e mësipërme, kurse nga trashëgimia botërore janë përfshirë në disa gjuhë dy nga përrallat e vëllezërve Grim.

Ju urojmë lexim të këndshëm të një bote plot aventura, tradita, magji, ngjyra, shije, aroma dhe emocione!

Tabela e lëndës

Dy fjalë për këtë libër 3

Përralla dhe legjenda shqiptare 7

1. E bija e Hënës dhe e Diellit 7
2. Legjenda e Rozafës 32
3. Legjenda për liqenin e Pogradecit 33
4. Legjenda e Beratit 34
5. Legjenda e Gjergj Elez Alisë 35
6. Legjenda e shqipes dhe e shqiptarit 36
7. Fytyra s'jepet për kërkënd 37
8. Mbreti dhe plaku 38
9. Në botën e përrallave 39
10. Në pallatin e florinjte 40

Përralla dhe legjenda botërore 43

- PËRRALLAT E VËLLEZËRVE GRIM 43
1. Muzikantët e Bremenit 43
 2. Nëna Hole 58

PËRRALLAT E ANDERSENIT	71
1. Klaus i Madh dhe Klaus i Vogël	72
2. Shitësja e vogël e shkrepëseve	72
3. Rrobat e reja të mbretit	73
4. Rosaku i vogël i shëmtuar	73
5. Mbretëresha e dëborës	73

Përralla dhe legjenda shqiptare

A e dini cili është Mitrush Kuteli? Ai është një shkrimtar shumë i njohur shqiptar, emri i vërtetë i të cilit është Dhimitër Pasko. Ka shkruar shumë legjenda e balada të përshtatura për fëmijë dhe i ka botuar në librin e bukur e të dashur për fëmijët shqiptarë "Tregime të moçme shqiptare". Një prej tyre, *E bija e Hënës dhe e Diellit*, do ta lexoni më poshtë.

"E bija e Hënës dhe e Diellit" është edhe në shqip, edhe në italisht, edhe në greqisht, edhe në gjermanisht, edhe në anglisht, edhe në frëngjisht. Kush prej jush lexon edhe në shqip, edhe në njëren prej këtyre gjuhëve ose në disa prej tyre, mund t'i krahasojë pjesët dhe të shohë, jo pa habi, se si gjuhët flasin ndryshe për të njëjtën gjë.

1. E bija e Hënës dhe e Diellit

Ish një nënë, kish një djalë. Të vetëm e kish. E donte me përgjëratë. Djali dilte për gjah.

Nëna e porositi:

- Bir, bir! Gjithë maleve të gjuash, veç në mal të kuçedrës mos gjuaj. Se kuçedra është shumë e keqe, bir: të ha, të përpin. Atje kanë shkuar shumë trima e nuk janë kthyer prapë...

Djali nuk e dëgjoji nënën, po e dëgjoji vashën e zemrës. Vasha i tha:

- Trim, në më do mua, në asnjë mal të mos gjuash, vetëm në mal të kuçedrës të gjuash!

Trimi e donte shumë vashën e bukur e nuk ia shkelte kurrë fjalën. Pra u ngrit e shkoi të gjuajë në mal të kuçedrës. Sapo u ngjit atje lart, zuri të lëkundet dheu me gjithë gurë e drurë. Javo i doli përpara kuçedra e madhe me shtatë krerë e shtatë brirë, me sytë si pishtarë të ndezur, me gojën sa një shpellë, me flatra në kurriz si krahët e lakuriqit të natës, po shumë të mëdha. Nxirrte tym e flakë të verdhë nga goja. Kjo flakë digjte e përvëlonte barin, lulet, shkurret. Përpoqi tri herë bishtin dhe u bë tërmet i madh. Djali nuk u tremb: vuri shigjetën në hark. Shigjeta u nis, fërshëlleu po nuk i bëri asgjë kuçedrës. I ra me shtizë, po as shtiza nuk i bëri gjë. Nxori shpatën, po kuçedra lëshoi një grahmë kaq të fortë sa djalit i ra shpata nga dora.

Kështu, trimi mbeti përballë kuçedrës pa shigjeta, pa shtizë, pa shpatë.

Kuçedra qeshi me të shtatë gojët, iu afrua, e përcëlloi me flakë e i tha:

- Tani unë do të të ha, o djalë, se ti shkele malin tim. Nuk ke dëgjuar ti se ai që shkel këtë mal nuk mbetet i gjallë? Këtu kanë ardhur shumë trima të tjerë përpara teje e të gjithë i kam ngrënë. Edhe ty do të të ha. Bëhu gati!

- Mojë kuçedër stërkuçedër, unë e shoh se ti do të më hash. Me të vërtetë qëнке shumë e fortë. Të lutem vetëm një gjë: më lerë të shkoj gjer në shtëpi që t'i kërkoj nënës uratën e vdekjes. Pastaj do të kthehem këtu që të më hash.

- Ç' do të më japësh ti mua që të të le të shkosh?

- Do të të jap besën time.

- Mirë; nëma besën e shko.

Djali i dha besën kuçedrës, zbriti malin, shkoi drejt në shtëpi e i tha nënës:

- Zonja nënë, mua më zuri kuçedra në malin e saj tek po gjuaja e tani do të më hajë. Unë i dhashë besën se do të kthehem e ajo më lëshoi. Tani falmë uratën e vdekjes se do të shkoj të më hajë.

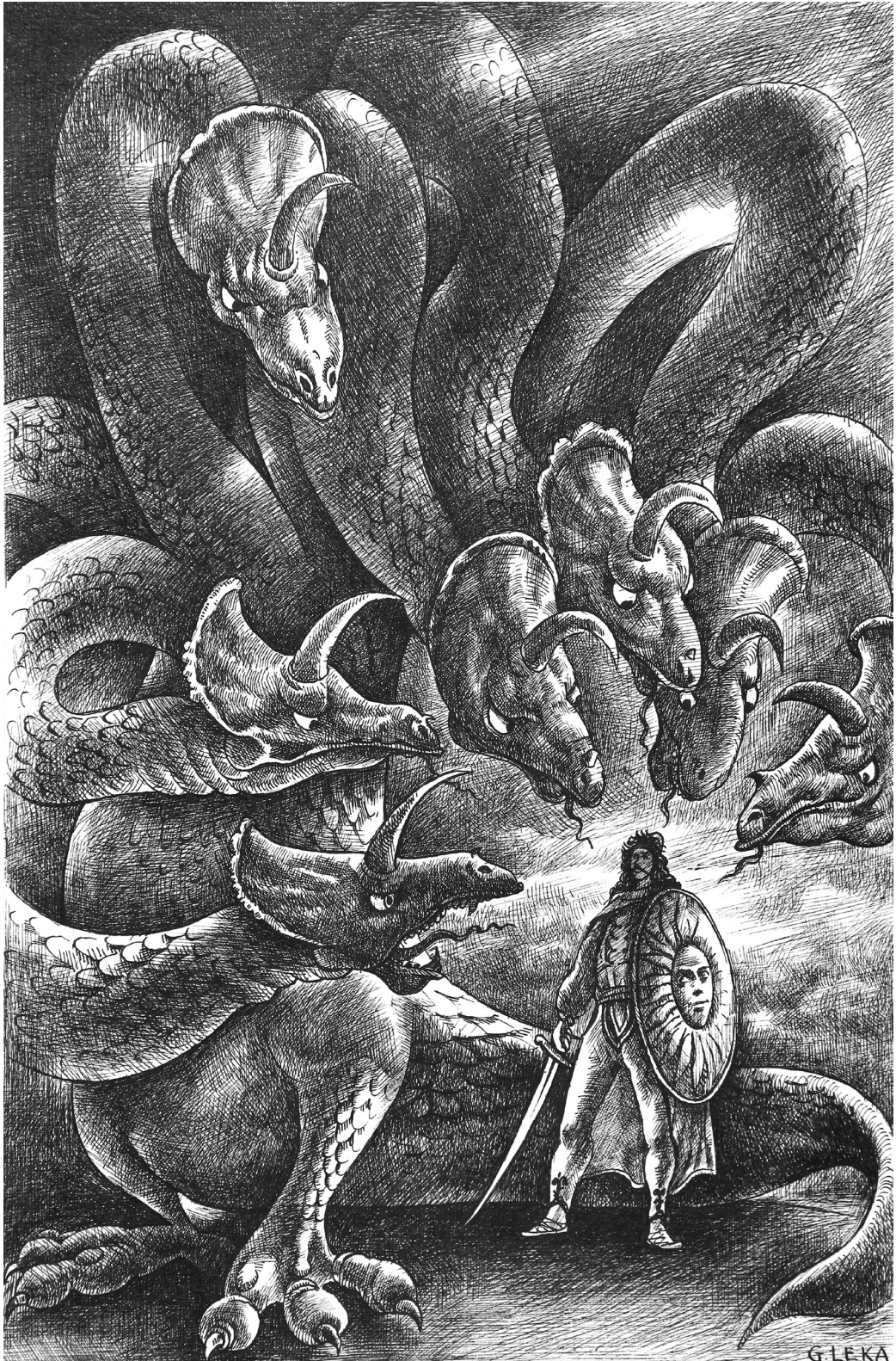
Nëna lëshoi kujën; qau, bubutiu:

- Bir, o bir! Ç' t' u desh ty të shkoje në mal të kuçedrës? Pse s' më dëgjove mua? Mos shko!

- Jo, nënë, do të shkoj, se i kam dhënë besën kuçedrës.

Trimi buzëqeshi hidhur e u përgjunj që nëna t'i japë uratën; ai i puthi dorën, ajo i fali uratën, u vesh me të zeza, u mbyll në shtëpi...

Djali shkoi tek vasha e zemrës e i tha:

G. LEKA

- Të falem, moj e bukura ime! Kam ardhur të të le lamtumirën se unë do të shkoj e nuk do të kthehem më. Do të më hajë kuçedra se më zuri tek gjuaja në malin e saj. Shigjeta nuk i bëri gjë, shtiza nuk e preku, shpata më ra nga dora kur u mata ta qëlloj. I dhashë besën se do të kthehem prapë të më hajë. Pra, mbeç gëzuar, moj e bukur!

Vasha vuri buzën në gaz.

- Të vjen keq se do të të hajë kuçedra?

- Jo, moj e bukur. Ti më ke falur kaq ngazëllime me bukurinë tënde e me buzë-qeshjen tënde, sa shkoj në vdekje pa asnjë pendesë. Qofsh e lumtur e rri me shëndet, se dua të arrij shpejt, më pret kuçedra.

- Prit, djalë, se do të vij edhe unë në mal me ty.

Djali u vrenjt.

- Mos eja, moj e bukura ime, se atje tunden gurët e drurët; kuçedra është shumë e keqe: të përvëlon, të ha, të përpin.

- Unë nuk vij, po të rrih edhe ti me mua, përngaherë.

- Nuk mund, moj vashë; i kam dhënë besën kuçedrës e nuk e shkel dot... Më mirë i vdekur se sa besëshkelur.

E bukura qeshi e i tha:

- Do të vij me ty.

Vasha i hypi një kali të bardhë, trimi i hypi një kali të zi e ia muar përpjetë malit të kuçedrës. Vasha dukej si e veshur me dritë. Djali e shikonte e drithërohej. Thosh me vete: "Qysh ta hajë këtë bukuri kuçedra? Ah, sikur të kisha tri jetë... Do t'ia falja të tria kuçedrës që ta linte vashën të kthehej në shtëpi dhe të rronte e lumtur".

E bukura vuri re se ai diç bluante në mendje dhe e pyeti:

- Ç'mendon ti, o trim?

Ai i tha ç'mendonte:

- Të kisha pasur, moj e bukur, tri jetë, do t'ia falja të tria kuçedrës, që ti të shpëtoje e të ktheheshe përsëri në shtëpi e të rroje e lumtur.

Ajo e vështroi tërë gaz.

- Edhe pa ty?

- Qoftë edhe pa mua...

- Kaq shumë më do?

- Shumë...

Ndërkaq bubulloi tërë mali, u tundën gurët e drurët. Doli kuçedra me shtatë krerë e ia mori këngës:

"Lumja unë e lumja! Kisha një m'u bënë dy! Po më vjen një vashëz e njomë. Do ta ha, do ta përpi!"

Vasha e bardhë qeshi e ia ktheu:

- Mjerë ti e mjera moj kuçedër! Kishe një e s'ke asnjë. Dhe ti vetë do të hysh në fund të dheut, se ky mal është i njerëzve e do të jetë i njerëzve.

Vasha e trimi iu afruan kuçedrës. Kjo zuri të mprehë dhëmbët e të lëshojë zjarr nga goja. Po me një të shikuar, vasha e mbërtheu në vend. Kuçedra u tremb, u mundua të prapset.

- Cila je ti, moj vashë e bardhë, që më kall të ngjethura në shtat? Ç'është kjo dritë që të furfurin në fytyrë? Ç'është ky zjarr që po më djeg kështu?

- Jam bija e hënës dhe e diellit, jam pika e qiejve që bie kudo, në male e fusha, mbi kryet e të liqve, për të mirën e të mirëve, për shpëtimin e njerëzve.

- Ç'e ke ti këtë trim, moj vashë e bardhë?

- E kam shoqin e jetëve.

- Vashë mbi vashëzat e dheut, - i tha kuçedra, - kthehu e gëzuar. Trashëgoftsh të ritë tënd me trimin e zgjedhur. Paski qënë të dy të besës e më mundët.

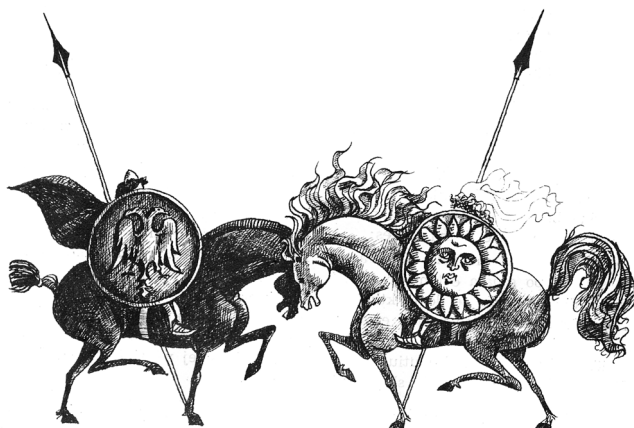
- Po ti, moj kuçedër e stërkuçedër, ç'do të bësh tani? - e pyeti e bija e hënës dhe e diellit, që mbante në dorë një shigjetë drite: pikën e qiellit.

- Me që ti më munde, unë s'kam më vend në këtë botë: do të hyj në fund të dheut e nuk do të dal kurrë më.

Dhe kuçedra u zhduk e nuk u doli më: ndofta u dogj u bë hi, ndofta u fut në fund të dheut.

Ata të dy - vasha e bardhë e trimi i besës - rruan e trashëguan jetë pas jete. Edhe në mal të kuçedrës gjahtarët zunë të venë për gjah si në gjithë malet e tjerë. Atje zunë të kumbojnë këmborë koperash dhe sëpata druvarësh. Sepse jeta e mundi vdekjen.

Mitrush Kuteli

La figlia della Luna e del Sole

C'era una volta una madre che aveva un figlio, un figlio unico e lo amava profondamente.

Il giovane andava a caccia e la madre un giorno gli raccomandò:

«Figliolo mio! Vai pure a caccia per tutti i monti, ma non andare a caccia sul monte del drago. Perché il drago è molto cattivo: ti sbranerà, ti inghiottirà. Molti giovani sono andati lì e non ne sono mai tornati vivi.»

Il prode giovane non ascoltò la madre. Ascoltò invece la fanciulla del suo cuore, che gli diceva:

«O mio prode, se mi ami, non andare a caccia su nessun altro monte, ma solo sulla montagna del drago.»

Il giovane amava molto quella bella fanciulla e faceva sempre quello che lei voleva. Perciò si alzò e andò a cacciare sulla montagna del drago. Appena arrivò lassù, la terra con tutte le rocce e gli alberi incominciò a tremare. Ed ecco gli apparve davanti il grande drago con sette teste e sette corna, con gli occhi di brace come torce accese, la bocca una spelonca, sulla schiena delle ali che sembravano ali di pipistrello, ma molto grandi. Dalle fauci uscivano fiamme e fumo. Era un fuoco che bruciava l'erba, i fiori, i cespugli del campo. Sbatté tre volte la coda e la terra tremò. Il giovane non ebbe paura e mise una freccia all'arco. La freccia partì, fischiò nell'aria ma non scalfì il drago. Allora il giovane lo colpì con l'asta, ma neppure l'asta fece nulla al drago. Sguainò la spada, ma il drago emise un urlo tanto forte che al giovane cadde la spada di mano.

E così il prode venne a trovarsi solo davanti al drago senza frecce, senza asta e senza spada.

Il drago rise con le sue sette fauci, si avvicinò, l'avvampò con le lingue di fuoco e disse:

«Adesso ti mangerò, ragazzo, perché hai calpestato la mia montagna. Non hai sentito dire che chi calpesta questa montagna non resta vivo? Qui sono venuti molti altri prodi prima di te e li ho mangiati tutti. Adesso mangerò anche te. Preparati!»

«O drago, grande drago! Lo vedo bene che tu mi vuoi mangiare. Sei davvero molto forte. Solo di una cosa ti prego: lascia che vada a casa a chiedere a mia madre la benedizione prima della morte. Poi ritornerò qui e tu mi mangerai.»

«E tu che cosa mi dai, perché io ti lasci andare?»

«Ti do la mia *besa*¹.»

«Bene; dammi la tua *besa* e va pure!»

Il giovane diede la sua *besa* al drago, scese dalla montagna andò diritto a casa e disse alla madre:

«Signora madre, mi ha preso il drago sulla montagna dove ero andato a caccia e ora mi vuole mangiare. Io gli ho dato la mia *besa* che sarei ritornato e il drago mi ha lasciato venire da te. Ora dammi la tua benedizione prima che io muoia, perché devo ritornare dal drago che mi mangerà.»

La madre si mise a gemere, a piangere e a gridare:

«Figlio! Oh figlio! E che bisogno avevi di andare sulla montagna del drago? Perché non mi hai dato ascolto? Non andare!»

«No, madre! Devo andare, perché ho dato al drago la mia *besa*.»

Il giovane sorrise amaro e si inginocchiò a ricevere la benedizione della madre: le baciò la mano. Lei lo benedisse; poi si vestì a lutto e si chiuse in casa...

Il giovane andò dalla fanciulla del cuore e le disse:

«Addio, mia bella! Sono venuto a salutarti, perché io me ne vado e non ritornerò più. Mi mangerà il drago, perché mi ha sorpreso mentre andavo a caccia sulla sua montagna. La freccia non gli ha fatto nulla, l'asta non lo ha toccato, la spada mi è caduta di mano quando mi preparavo a colpire. Gli ho dato la mia *besa* che sarei tornato indietro a farmi mangiare da lui. Così vivi felice, mia bella!»

La fanciulla sorrise:

«Ti dispiace farti mangiare dal drago?»

«No, mia bella. Tu mi ha dato tanta gioia, con la tua bellezza e col tuo sorriso, che vado incontro alla morte senza alcun rimpianto. Vivi felice io ora devo andare. Il drago mi aspetta.»

«Aspettami ragazzo, voglio venire anch'io sulla montagna con te.»

Il giovane si rabbuiò.

«Non venire, mia bella, perché lì tremano le rocce e si scuotono gli alberi. Il drago è molto cattivo: ti brucia, ti mangia, t'inghiotte.»

«Allora, io non vengo, ma tu resta con me, per sempre.»

¹ *Besa* - parola d'onore, giuramento - tipico per gli albanesi (P.P.)

«Non posso, mia bella, ho dato la mia *besa* al drago e non posso venir meno alla mia parola... Meglio morto che tradire la *besa*.»

La bella sorrise e disse:

«Verrò io con te.»

La fanciulla salì su un cavallo bianco, il prode salì su un cavallo nero e si avviarono entrambi su verso la montagna del drago. La fanciulla sembrava rivestita di luce, mentre il giovane la guardava e si sentiva tremare il cuore. Diceva tra sé: “Come può il drago mangiare questa creatura meravigliosa? Ah, se avessi tre vite... le darei tutte e tre al drago, purché lasciasse tornare indietro la fanciulla a vivere felice”.

La bella si accorse che egli pensava qualcosa tra sé e sé e gli domandò:

«Che cosa pensi, prode?»

Egli le disse quello che stava pensando:

«O mia bella, se avessi tre vite, le darei tutte e tre al drago, perché tu possa salvarti e tornare a casa a vivere felice.»

Lei lo guardò sorridente:

«Anche senza di te?»

«Anche senza di me.»

«Tanto mi ami?»

«Tanto...»

In quel momento rimbombò tutta la montagna, si scossero le rocce e gli alberi. Venne fuori il drago con sette teste e cominciò a cantare:

«Ohi me fortunato, me fortunato! Ne avevo uno e adesso ne ho due. Sta arrivando una tenera fanciulla. Me la mangerò, la inghiottirò tutta!»

La candida fanciulla si mise a ridere e rispose al drago:

«Ohi povero drago, povero drago! Ne avevi uno e adesso non ne hai nessuno. E tu stesso sprofonderai nelle viscere della terra, perché questa montagna è degli uomini e sarà degli uomini.»

La fanciulla e il prode si avvicinarono allora al drago. Questi incominciò a digrignare i denti e a soffiare fuoco dalle fauci. Ma con uno sguardo la fanciulla lo inchiodò immobile lì dove si trovava. Il drago tremò di paura, cercò di indietreggiare.

«Chi sei tu, bianca fanciulla, che fai tremare tutto il mio corpo? Cos'è questa luce che ti splende in volto? Cos'è questo fuoco che mi brucia così?»

«Io sono la figlia della luna e del sole, sono il fulmine del cielo che cade ovunque, sui monti e sui campi, sulla testa dei cattivi, per la felicità dei buoni, per la salvezza degli uomini.»

«Cos'è questo giovane per te, bianca fanciulla?»

«È il compagno della mia vita.»

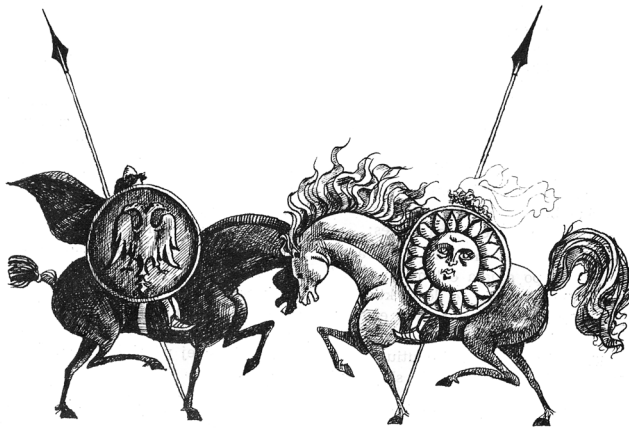
«O fanciulla tra tutte le fanciulle della terra! Torna pure indietro felice. Possa tu godere la tua giovinezza e il prode che ti sei scelto. Siete stati di parola e mi avete vinto.»

«Ma tu, drago, grande drago, che cosa farai ora?» domandò la figlia della luna e del sole, che teneva in mano una freccia di luce, la goccia del cielo.

«Dal momento che mi hai vinto, per me non c'è più posto in questo mondo: sprofonderò nelle viscere della terra e non ne uscirò più.»

E il drago scomparve e non si fece più vedere: forse bruciò e diventò cenere, forse sprofondò nelle viscere della terra.

I due - la bianca fanciulla e il prode fedele alla *besa* - vissero e la loro famiglia prosperò di generazione in generazione. Sulla montagna del drago i cacciatori incominciarono ad andare a caccia come su tutte le altre montagne. Si sentivano risuonare i campanacci delle greggi e le asce dei boscaioli. La vita aveva vinto la morte.

Η κορη του Ηλιου και της Σεληνης

Ήταν μια μάνα που ειχε ένα γιο. Μοναχογιό τον ειχε και τον
λάτρευε.

Ο γιος της έβγαινε για κυνήγι.

Η μάνα τον παρήγγειλε:

- Γιε μου! Σ' όλα τα βουνά να πας να κυνηγήσεις· μόνο στου δράκου το βουνό μην πας. Ο δράκος γιε μου είναι κακός, σε τρώει, σε καταπίνει. Πολλοί γενναίοι πήγανε, κανείς τους δεν εγύρισε.

Ο γιος δεν την ακούει, μ' ακούει την κόρη που αγαπούσε.

- Γενναίε, αν μ' αγαπάς, σαν βγεις να κυνηγήσεις, μόνο στου δράκου το βουνό να πας, όχι στα γύρω τα βουνά.

Ο γενναίος την αγαπούσε πολύ και δεν της χαλούσε ποτέ χατίρι. Έτσι, ξεκίνησε να πάει να κυνηγήσει στου δράκου το βουνό. Μόλις ανηφόρησε άρχισε να τρέμει η γη, οι πέτρες και τα δέντρα. Ξάφνου βγαίνει μπροστά του ο δράκοντας με τα εννιά κεφάλια και τα εννιά κέρατα, με μάτια σαν αναμμένες δάδες, με στόμα ίσαμε μια σπηλιά και με φτερά όπως της νυχτερίδας στη ράχη, αλλά πολύ μεγαλύτερα. Κι έβγαζε απ' το στόμα του καπνούς και φλόγες κίτρινες που έκαιγαν το χορτάρι, τα λουλούδια και τους θάμνους. Χτύπησε κάτω την ουρά του τρεις φορές κι έγινε σεισμός μεγάλος. Ο νέος δεν φοβήθηκε. Έβαλε το βέλος στο τόξο και το τέντωσε. Το βέλος πέταξε στον αέρα σφυρίζοντας αλλά δεν έκανε τίποτα στο δράκο. Ο νέος έριξε το δόρυ μα ούτε αυτό του έκανε τίποτα. Ύστερα ξεσπάθωσε, μα ο δράκος έβγαλε τέτοια δυνατή φωνή που το σπαθί τού έπεσε απ' τα χέρια.

Έτσι ο γενναίος έμεινε μπροστά στο δράκοντα δίχως βέλος, δίχως δόρυ, δίχως σπαθί.

Ο δράκος γέλασε με τα εφτά του στόματα, τον πλησίασε, τον τσουρούφλισε πετώντας φλόγες και του είπε:

- Θα σε φάω γιατί πάτησες το πόδι σου στο βουνό μου. Δεν το ξέρεις ότι όποιος έρχεται στο βουνό μου δεν γυρίζει πίσω ζωντανός; Ήρθαν κι άλλοι γενναίοι πριν από σένα και τους έφαγα όλους. Ετοιμάσου λοιπόν!

- Δράκε, το βλέπω ότι θα με φας. Μα την αλήθεια έχεις δύναμη μεγάλη. Μόνο για ένα πράγμα σε παρακαλώ: Άσε με να πάω μέχρι το σπίτι μου να ζητήσω από τη μάνα την ευχή της. Ύστερα γυρίζω πάλι και με τρώς.

- Τι θα μου δώσεις για να σ' αφήσω;

- Τη μπέσα μου.

- Εντάξει, δώσε μου τη μπέσα και πήγαινε.

Έτσι κι έγινε. Ο νέος κατηφόρισε το βουνό και έφτασε στο σπίτι του.

- Κυρά μάνα, της είπε, μ' έπιασε ο δράκος στο βουνό που είχα πάει για κυνήγι. Του έδωσα τη μπέσα μου πως θα γυρίσω πάλι και με άφησε. Δώσε μου την ευχή σου.

Η μάνα άρχισε να θρηνεί και να φωνάζει.

- Γιε μου! Γιε μου! Γιατί δε μ' άκουσες; Τι γύρευες στο βουνό του δράκοντα; Μην ξαναπάς παιδί μου, μην ξαναπάς.

- Μάνα, έδωσα τη μπέσα μου και θα ξαναπάω.

Ο γενναίος χαμογέλασε πικρά, γονάτισε για να του δώσει την ευχή της, της φίλησε το χέρι· εκείνη του έδωσε την ευχή της, μαυροφορέθηκε και κλείστηκε στο σπίτι.

Ο γενναίος πήγε στο σπίτι της αγαπημένης και της είπε:

- Αγαπημένη μου, ήρθα να σ' αποχαιρετήσω· θα φύγω και πίσω δεν γυρνώ. Θα με φάει ο δράκοντας γιατί μ' έπιασε να κυνηγάω στο βουνό του. Το βέλος δεν του έκανε τίποτα, το δόρυ δεν τον άγγιξε, το σπαθί μου 'πεσε απ' τα χέρια όταν πήγα να τον χτυπήσω. Του έδωσα τη μπέσα μου πως θα γυρίσω πίσω να με φάει. Έχε γεια όμορφη αγαπημένη!

Η κόρη χαμογέλασε.

- Λυπάσαι που θα σε φάει ο δράκοντας;

- Όχι όμορφη αγαπημένη. Μου έδωσες τόσες χαρές με τα κάλλη σου και το χαμόγελό σου, που πάω στο θάνατο χωρίς να μετανιώνω. Να 'σαι για πάντα ευτυχισμένη, βιάζομαι, πρέπει να πάω γιατί με περιμένει ο δράκος.

- Στάσου, θα 'ρθώ κι εγώ μαζί σου στο βουνό.

Ο νέος χλόμιασε.

- Μην έρθεις αγαπημένη, εκεί τρέμει η γη, οι πέτρες και τα δέντρα. Κι ο δράκος ο κακός σε καίει, σε τρώει, σε καταπίνει.

- Μόνο αν δεν πας ούτε 'σύ και μείνεις μαζί μου για πάντα· μόνο τότε δεν θα έρθω.

- Δεν μπορώ αγαπημένη. Καλύτερα να πεθάνω παρά να αθετήσω τη μπέσα μου.

Η κόρη γέλασε και του λέει:

- Θα έρθω κι εγώ μαζί σου.

Η κόρη ανέβηκε σε άσπρο άλογο, ο νέος σε μαύρο κι ανηφορίσανε στο βουνό του δράκοντα. Η κόρη έμοιαζε να ήταν ντυμένη φως. Ο νέος την κοιτούσε και ρίγος διαπερνούσε το κορμί του. Κι έλεγε με το νου του: «Γιατί να τη φάει ο δράκοντας μια τέτοια ομορφιά;». «Αχ, σάμπως να 'χα τρεις ζωές, θα του τις χάριζα και τις τρεις για να την αφήσει να γυρίσει σπίτι της και να ζήσει ευτυχισμένη».

Η κόρη τον είδε συλλογισμένο και του λέει:

- Γιατί είσαι συλλογισμένος παλληκάρη;

Εκείνος της είπε το συλλογισμό του:

- Αν είχα τρεις ζωές, αγαπημένη, θα τις έδυνα στο δράκο και τις τρεις για να γυρίσεις στο σπίτι σου και να ζήσεις ευτυχισμένη.

Εκείνη τον κοίταξε όλο χαρά.

- Χωρίς εσένα;

- Έστω και χωρίς εμένα.

- Τόσο πολύ με αγαπάς;

- Τόσο πολύ!

Ξαφνικά βρόντηξε όλο το βουνό, κουνήθηκαν οι πέτρες και τα δέντρα.

Βγήκε ο δράκοντας με τα επτά κεφάλια κι άρχισε το τραγούδι:

Έι, ο καλότυχος εγώ,

πριν είχα έναν, τώρα έχω δυο.

Τούτη την κόρη τη γλυκιά

θα την εκάνω μια μπουκιά.

Η κόρη γέλασε και του είπε:

- Καημένε δράκε, πριν είχες έναν, τώρα κανέναν! Θα χαθείς μέσα στην γη τα βάθη. Τούτο το βουνό είναι των ανθρώπων και των ανθρώπων θα 'ναι.

Η κόρη κι ο γενναίος πλησίασαν το δράκοντα. Εκείνος άρχισε να τρίζει τα δόντια του και να πετάει φλόγες απ' το στόμα. Μ' ένα της βλέμμα η κόρη τον ακινητοποίησε. Ο δράκοντας τρόμαξε, προσπάθησε να κάνει πίσω.

- Κόρη αγνή, ποια είσαι 'συ που κάνεις το κορμί μου να το ζώνει ανατριχίλα; Τι φως είν' αυτό που λαμποκοπάει στο πρόσωπό σου; Τι φωτιά είν' αυτή που νιώθω να με καίει;

- Είμαι η κόρη του Ήλιου και της Σελήνης. Είμαι ο κεραυνός τ' ουρανού που πέφτει παντού, στα βουνά και στους κάμπους, στα κεφάλια των μοχθηρών - για το καλό των αγαθών, τη σωτηρία των ανθρώπων.

- Κι αυτός ο νέος τι σου είναι;

- Είναι ο άντρας της ζωής μου.

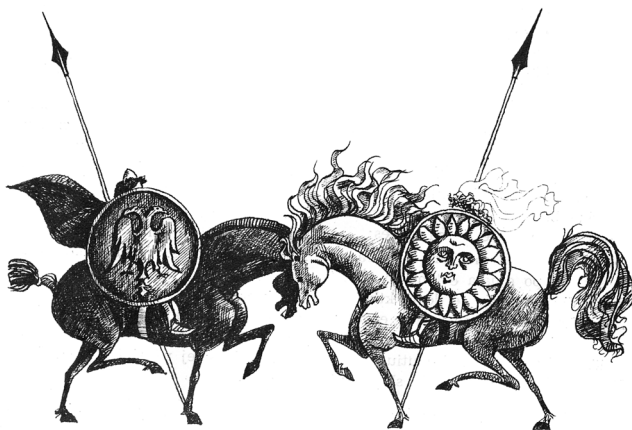
- Κόρη, πεντάμορφη της γης, ώρα καλή και να 'σαι ευτυχισμένη με τον γενναίο σου. Έχετε μπέσα και οι δυο σας και με νικήσατε.

- Κι εσύ καημένη δράκε τι θα κάνεις; του είπε η κόρη του Ήλιου και της Σελήνης, κρατώντας στο χέρι μια σαΐτα φως που ήταν ο κεραυνός τ' ουρανού.

- Αφού με νίκησες δεν έχω θέση πια στον κόσμο αυτό. Θα χαθώ στης γης τα βάθη και δεν θα ξαναβγώ στο φως.

Ο δράκος χάθηκε και δεν φάνηκε ξανά. Ίσως να κάηκε, να 'γινε στάχτη, ίσως να μπήκε στης γης τα βάθη.

Η όμορφη κόρη κι ο γενναίος έζησαν πολλά χρόνια ευτυχισμένοι κι αφήσανε απογόνους. Οι κυνηγοί άρχισαν να πηγαίνουν για κυνήγι και στο βουνό του δράκου, όπου αντήχησαν ξανά κουδούνια κοπαδιών και τσεκούρια ξυλοκόπων. Γιατί η ζωή νίκησε το θάνατο!

Die Tochter von Sonne und Mond

Es war einmal eine Mutter, die hatte einen Sohn. Er war ihr einziges Kind. Sie liebte ihn über alles.

Der Bursche ging auf die Jagd.

Die Mutter trug ihm auf:

- Kind, du kannst auf allen Bergen jagen, nur bitte auf dem Berg der Drachin nicht. Sie ist schrecklich, sie frisst dich auf, sie verschlingt dich. Viele kräftige tapfere junge Männer sind dort hingegangen, aber nie mehr zurückgekehrt ...

Der Jüngling hörte aber nicht auf seine Mutter sondern auf das Mädchen seines Herzens. Das Mädchen sagte zu ihm:

- Liebst du mich, Tapferer, dann wirst du auf keinem anderen Berg jagen als dem der Drachin. Du bist der Allerstärkste, es gibt keinen Berg, der dich abschreckt, auch dieser nicht. Nur dort wirst du jagen!

Der Bursche liebte das schöne Mädchen sehr und wollte ihr nichts abschlagen. Er ging also zum Berg der Drachin. Während er bergan lief, fing die Erde an zu beben, Steine und Bäume flogen durch die Luft. Da erschien vor ihm die riesige Drachin mit sieben Köpfen und sieben Hörnern, mit Augen wie brennende Fackeln, mit einem Mund so groß wie eine Höhle, mit Flügeln auf dem Rücken wie die einer Fledermaus, aber viel viel größer. Aus ihrem Mund drangen Rauch und grüne, gelbe Flammen, die ringsum Gras, Blumen und Sträucher verbrannten. Sie schlug drei Mal mit ihrem Schwanz - ein Erdbeben. Der Bursche fürchtete sich nicht: Er legte einen Pfeil in seinen Bogen. Der Pfeil flog, pfiiff, aber tat der Drachin nichts. Er stach mit seiner Lanze zu, doch auch die tat ihr nichts. Er zog sein Schwert, aber die Drachin stieß ein derart lautes Geheul aus, dass ihm das Schwert aus der Hand fiel.

So stand der Tapfere ohne Pfeil, ohne Lanze, ohne Schwert da.

Die Drachin lachte mit ihren sieben Mündern, näherte sich ihm, versengte ihn mit ihrem Feuer und sagte:

- Jetzt werde ich dich verschlingen, Kleiner, denn du hast meinen Berg betreten. Hast du nicht davon gehört, dass wer den Berg betritt, nicht überlebt? Vor dir sind viele tapfere Burschen gekommen - alle habe ich aufgefressen. Auch dich werde ich fressen. Mach dich bereit!

- Oh Drachin, hochverehrtes Monster, mir ist klar, dass du mich fressen wirst, du bist wirklich sehr stark. Ich bitte dich nur um eins: Lass mich nach Hause gehen und meine Mutter um den Todessegen bitten. Danach kehre ich zu dir zurück und du kannst mich auffressen.

- Was gibst du mir, als Sicherheit, damit ich dich gehen lasse?

- Ich gebe dir mein Ehrenwort.

- Gut, gib mir dein Ehrenwort und geh.

Der Bursche gab der Drachin sein Wort und machte sich an den Abstieg. Er ging schnurstracks nach Hause und sagte zu seiner Mutter:

- Frau Mutter, die Drachin hat mich auf ihrem Berg erwischt und jetzt will sie mich fressen. Ich gab ihr mein Wort, dass ich zurückkehren werde und so ließ sie mich frei. Gib mir den Todessegen, dann kehre ich zu ihr zurück, damit sie mich fressen kann.

Die Mutter stieß einen Schrei aus, sie weinte, heulte.

- Kind, oh mein Sohn! Warum bist du denn zum Berg der Drachin gegangen? Warum hast du nicht auf mich gehört? Geh keinesfalls zurück!

- Nein, Mutter, ich muss gehen, ich habe ihr mein Ehrenwort gegeben.

Der Tapfere lächelte bitter und kniete sich vor die Mutter hin, sodass sie ihm den Segen geben konnte. Er küsste ihre Hand, sie segnete ihn, kleidete sich schwarz, schloss sich im Haus ein ...

Der Bursche ging zum Mädchen seines Herzens und sagte zu ihr:

- Gott sei mit dir, meine Schöne, ich bin gekommen, dir Lebewohl zu sagen, denn ich werde weggehen und nicht mehr zurückkommen. Die Drachin wird mich fressen, sie hat mich auf ihrem Berg erwischt. Der Pfeil hat ihr nichts getan, die Lanze hat ihr keinen Kratzer zugefügt, das Schwert ist mir aus der Hand gefallen, als ich sie stechen wollte. Ich habe ihr mein Ehrenwort gegeben, dass ich zurückkommen werde, damit sie mich fressen kann. Leb wohl, meine Schöne!

Das Mädchen lächelte.

- Tut es dir leid, dass sie dich fressen wird?

- Nein, meine Schöne. Du hast mir mit deinem Lächeln und deiner Schönheit so viel Freude geschenkt, dass ich bedenkenlos in den Tod gehen kann. Sei glücklich und bleibe gesund, ich muss schnell fort, die Drachin erwartet mich.

- Warte, ich komme mit dir.

Der Bursche runzelte die Stirn.

- Nein, meine Schöne, bitte nicht, dort zittern Steine und Bäume, die Drachin ist fürchterlich: sie verbrennt dich, saugt dich aus, verschlingt dich.

- Ich bleibe hier, wenn du auch für immer bei mir bleibst.

- Ich kann nicht, liebes Mädchen, ich habe der Drachin mein Wort gegeben ... Besser tot als ein Verräter.

Die Schöne lachte und sagte nochmals:

- Ich komme mit dir.

Das Mädchen bestieg ein weißes Pferd, der Bursche ein schwarzes und sie ritten zum Berg der Drachin.

Das Mädchen wirkte wie in Licht gekleidet. Der Bursche betrachtete sie und erzitterte. Er sagte zu sich selbst: "Diese Schönheit soll der Drachin zum Opfer fallen? Ach hätte ich doch drei Leben ... Ich würde alle drei der Drachin schenken, damit sie das Mädchen unbehelligt nach Hause gehen lässt."

Die Schöne bemerkte sein Zögern und fragte ihn:

- Was denkst du, Tapferer?

Er sagte ihr, was er dachte:

- Hätte ich drei Leben, du meine Schöne, dann würde ich alle drei der Drachin schenken, um dich zu retten, damit du heil nach Hause zurückkehren und glücklich weiterleben könntest.

Sie blickte ihn mit einem Lächeln an.

- Auch ohne dich?

- Auch ohne mich ...

- So sehr liebst du mich?

- So sehr ...

Währenddessen donnerte der ganze Berg, Steine und Bäume schüttelten sich. Die Drachin mit ihren sieben Köpfen erschien und begann zu singen:

„Was für ein Glück, ich Glückliche! Aus einem wurden zwei! Ein frisches bildhübsches Mädchen kommt zu mir, ich werde sie auffressen, verschlingen!“

Das Mädchen lachte und erwiderte:

- Du, Allerärmste du! Hattest einen und hast keinen. Du selber wirst bis ins Erdinnere versinken, denn dieser Berg gehört den Menschen und wird für immer der ihre bleiben.

Das mutige Mädchen und der Tapfere näherten sich der Drachin. Diese entblößte die Zähne und spie Feuer. Aber mit einem Blick nagelte

das Mädchen das Ungeheuer an Ort und Stelle fest. Die Drachin erschrak und versuchte sich zurückzuziehen.

- Wer bist du, artiges Mädchen auf dem weißen Pferd, das mir so einen Schrecken einjagt? Was ist dieses Licht, das in deinem Gesicht leuchtet? Was ist dieses Feuer, das mich fast verbrennt?

- Ich bin die Tochter des Mondes und der Sonne, ich bin der Blitz des Himmels, der fällt, wohin es mir gefällt, zu Berg und Tal, auf die Köpfe der Ungerechten, zur Rettung der Menschen.

- Wer ist dieser tapfere Bursche, du braves Mädchen?

- Er ist der Mann meines Lebens.

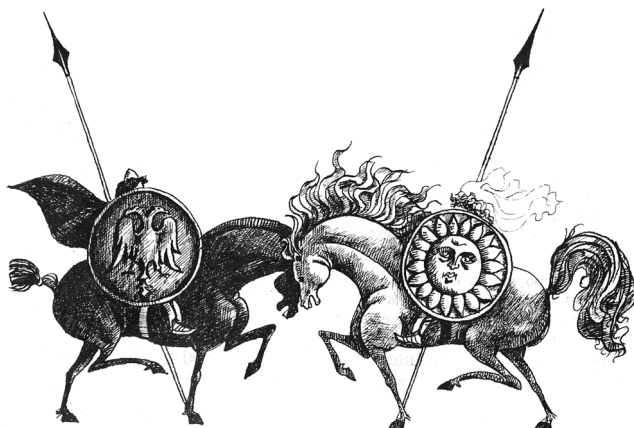
- Mädchen, du Auserwählte unter allen Mädchen auf der Erde, sagte die Drachin zu ihr, kehre glücklich nach Hause zurück. Lebe zufrieden mit deinem auserkorenen Mann. Ihr habt mich besiegt, ihr habt beide euer Wort gehalten.

- Und du, was wirst du Drachin aller Drachen nun tun?, fragte die Tochter von Sonne und Mond, die jetzt einen Lichtpfeil in der Hand hielt - den Blitz des Himmels.

- Da du mich besiegt hast, habe ich keinen Platz mehr auf dieser Welt: ich werde in die Tiefen der Erde sinken und niemals mehr herauskommen.

Und die Drachin verschwand und ward nie mehr gesehen; womöglich verbrannte sie und wurde Asche, womöglich versank sie in die Erde.

Die beiden - das strahlende Mädchen und der tapfere Bursche - lebten glücklich und zufrieden bis ans Ende ihrer Tage. Und am Berg der Drachin fingen die Jäger an zu jagen, wie auf allen anderen Bergen, man hörte die Glocken der Herden und die Äxte von Holzfällern. Denn das Leben hatte den Tod besiegt.

Daughter of the Sun and of the Moon

There was a mother; she had a son. It was her only son. She loved him dearly.

The boy went hunting.

His mother warned him:

“Son, my son! You may hunt in all the mountains, but in the kuçedra’s mountain you may not hunt. Because the kuçedra is evil, son: she swallows you, eats you alive. Many brave men have gone there, but have not returned...”

The boy did not listen to his mother; he listened to his beloved. The girl said to him:

“Valiant boy, if you love me, hunt not in other mountains, but in the kuçedra’s mountain only!”

The young man loved the girl deeply and would deny her nothing. And so, he rose and went hunting in the kuçedra’s mountain. The minute he reached the top, the earth shook, with all the trees and stones in it. Lo and behold, the kuçedra appeared in front of him with seven heads and seven horns, with eyes like burning torches, with a mouth big as a cave, with wings on her back like batwings, but bigger. She spewed fire and smoke out of her mouth. The flame burned and scorched the grass, the flowers, the bushes. She wagged her tail thrice and a huge earthquake followed. The boy was shaken: he placed his arrow on the bow; the arrow flew, whistling away, but hurt the kuçedra not; he threw a spear at it, but the spear hurt her not; he drew his sword, but the dragon let out a scream so loud that the sword fell from the boy’s hand.

Thus, the valiant boy was left arrowless, spear-less and sword-less in front of the kuçedra.

The kuçedra laughed mightily with its seven mouths, approached him, seared him with flames and said:

“Now I will eat you, boy, because you dared to set foot on my mountain. Have you not heard that those that set foot on my mountain do not come

out of it alive? Many brave men before you have come here, and they have all been eaten alive. You will also be eaten alive. Prepare!”

“Kuçedra, evil kuçedra, I can see that you will eat me. You are truly strong and mighty. I beg only one thing of you: that you let me go home, so that I ask for my mother’s blessing before I die. I will come back and then you can eat me.”

“What will you give me so that I let you go?”

“I will give you my besa.”

“All right; give me your besa and you can go.”

The boy gave the kuçedra his besa, climbed down, went straight home and said to his mother:

“Mother dear, I was captured by the kuçedra while hunting in her mountain, and now she is going to eat me. I gave her my besa that I would return and she let me go. Now give me your final blessing and then I will return there to be eaten.”

His mother screamed; wailed, wept:

“Son, my son! Why did you go to the kuçedra’s mountain? Why ever did you disobey me? Don’t go!”

“No, mother, I must go, I have given the kuçedra my besa.”

He smiled bitterly and kneeled so that his mother might give him her blessing; he kissed her hand, she gave him her blessing, then, dressed in black, locked herself in her house...

The boy went to his beloved and said to her:

“Hail, o my beauty! I have come to say farewell to you, as I am going, to never come back again. The kuçedra will eat me, since she captured me while hunting in her mountain. My arrows did not pierce her, my spear did not wound her, my sword fell from my hand as I sought to strike her. I gave her my besa I would return so that she may eat me. So, be happy, my beauty!”

The girl smiled.

“Are you sad that the kuçedra will eat you?”

“No, my beauty. You have given me so much joy with your grace and your smile, that I go to my death without regrets. Wishing you much health and happiness, I must now rush, as the kuçedra awaits me.”

“Wait, boy, I’m coming to the mountain with you.”

The boy frowned.

“Don’t come, my beauty, as there the trees and stones shake and tremble; the kuçedra is mighty evil: she scorches you, eats and swallows you whole.”

"I needn't come, if you would stay here with me, forever."

"I cannot, dear girl; I have given my besa to the dragon and cannot break it... Better be dead, than break your besa."

The beautiful girl laughed and said:

"I will come."

The girl mounted a white horse, the valiant boy mounted a black horse, and they headed up together to the kuçedra's mountain. The girl seemed swathed in light. The boy looked at her and shivered. Said to himself: "How can the kuçedra eat such a radiant beauty? Had I three lives, I would give them all to the kuçedra, in exchange for leaving the girl be, so that she can return home and live happily ever after."

The girl noticed him pondering something in his mind and asked:

"What are you thinking about, valiant fellow?"

He revealed what he had in mind:

"Had I three lives, my fair lady, I would gladly give them to the kuçedra, so that you could be saved and go home to live happily ever after."

She looked at him, beaming.

"Even without you?"

"Even without me..."

"You love me that much?"

"That much..."

Meanwhile the mountain thundered, the stones and trees shook. The kuçedra with seven heads began to sing:

"Lucky me, lucky me! I had one, now I have two! A fresh lassie coming my way. I will chow and swallow her!"

The radiant girl laughed and said:

"Woe unto you, kuçedra! You had one, now you have none. And you will bury yourself at the bottom of the abyss, as this mountain belongs to the people and to the people it shall return."

The girl and valiant boy approached the kuçedra. The latter began to sharpen her teeth and spew flames out of her mouth. But one look from the girl froze her still. The kuçedra grew scared, began to pull back.

"Who are you, radiant girl, that can send the chills down a kuçedra's spine? What is this glow about your face? What is this fire that's burning me inside?"

"I am the daughter of the sun and of the moon, I am the spot of light that shines from the sky, on the mountains and the fields, over the heads of the good and the evil, the light that heals and saves."

“What is this boy to you, radiant girl?”

“He is my soulmate and life companion.”

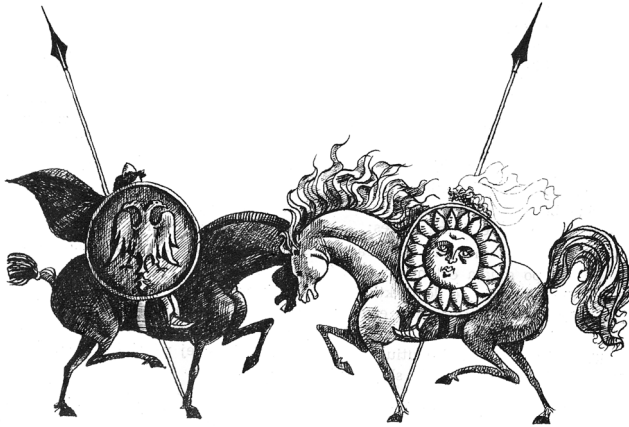
“Girl above all earthly girls,” said the kuçedra, “go in peace. May you live happily with your chosen fellow. Being both loyal, and people of your word, you have defeated me.”

“And you, kuçedra, terrible kuçedra, what will you now do?” – asked the daughter of the sun and the moon, who held in her hand an arrow of light: the spot of skylight.

“Since you’ve defeated me, there is no place for me in this world: I will jump at the bottom of the abyss and never come out of there.”

And the kuçedra disappeared and never popped out again: maybe it was burned to ashes, maybe entered the centre of the earth.

The couple – the radiant girl and the valiant boy – lived happily ever after, had children and grandchildren. And in the kuçedra’s mountain, the hunters started hunting as they did in all other mountains. Goat and cowbells were heard, and the woodsman’s axe was heard, too. Life defeated death.

La fille de la Lune et du Soleil

Il était une fois une mère qui n'avait qu'un seul fils. Elle l'aimait plus que tout au monde.

Un jour qu'il sortait pour aller à la chasse, elle lui dit :

- Mon garçon ! Va chasser où tu veux dans les montagnes, à l'exception de celle où vit l'Hydre². Elle est tellement méchante qu'elle pourrait te dévorer ! Beaucoup de braves ont essayé mais ils n'en sont jamais revenus...

Le garçon n'écouta pas sa mère. Il n'était sensible qu'à la voix de la jeune fille qu'il aimait.

- Mon brave ami ! Si tu m'aimes, ne va chasser que dans la montagne où vit l'Hydre ! lui dit la jeune fille.

Le jeune homme courageux aimait la belle jeune fille et il l'écoutait toujours. Il se leva et partit chasser dans la montagne où vivait l'Hydre. A peine eu-t-il escaladé les hauteurs que la terre, les pierres et les forêts se mirent à trembler. Soudain, devant lui, se dressa la Créature portant sept têtes et sept cornes. Ses yeux luisaient comme des charbons ardents. Sa gueule était profonde comme une grotte. Ses ailes sur le dos ressemblaient à celles des chauves-souris mais en beaucoup plus grand. Elle crachait de la fumée et des flammes jaunes par les narines. Le feu brûlait l'herbe, les fleurs, les buissons. La Bête frappa trois fois le sol de sa queue et déclencha un grand tremblement de terre. Le jeune homme n'eut pas peur, il fit glisser une flèche sur son arc et visa. La flèche partit dans un sifflement mais ne fit aucun mal à l'Hydre. Le garçon monta sans succès à l'assaut avec sa lance. Il dégaina son épée mais le Monstre poussa un râle tellement puissant que son arme lui échappa des mains.

C'est ainsi que le brave jeune homme se retrouva sans flèche, ni lance, ni épée face à l'horrible Créature.

L'Hydre hurla de rire de ses sept bouches. Elle s'approcha de lui et lui souffla un air brûlant au visage.

² NdT : dans la mythologie albanaise, l'hydre est différente du dragon « dragoi » qui est une figure positive incarnant l'homme qui tue l'hydre.

- Maintenant je vais te manger, mon garçon, car tu es entré dans mon territoire. N'as-tu jamais entendu dire que celui qui met le pied sur cette montagne n'en ressort pas vivant ? Beaucoup de jeunes gens intrépides sont venus avant toi et je les ai tous dévorés. Toi-aussi, je vais te manger. Tiens-toi prêt ! lui dit le Monstre.

- Ô toi méchante Hydre, je vois bien que tu vas me dévorer car tu es vraiment très puissante. S'il te plait, je ne te demande qu'une seule chose : avant de me tuer, laisse-moi repartir chez moi pour demander sa bénédiction à ma mère. Après je reviendrai et tu pourras me manger.

- Et que me donneras-tu si je te laisse aller ?

- Je te donnerai ma parole.

- Très bien. Donne ta parole et va.

Le jeune homme lui promit de revenir et descendit de la montagne pour aller de ce pas à sa maison. Il dit à sa mère :

- Ma chère mère, l'Hydre m'a surpris sur sa montagne alors que je chassais. A présent, elle veut me manger. Je lui ai fait le serment que je reviendrai et elle m'a laissé partir. Après avoir reçu votre bénédiction, j'y retournerai pour qu'elle me dévore.

Sa mère se répandit en lamentations. Elle pleura en poussant de grands cris :

- Mon fils ! Pourquoi es-tu donc allé sur la montagne de l'Hydre ? Pourquoi ne m'as-tu pas écoutée ? N'y va pas !

- Non Mère, je vais y retourner car j'ai donné ma parole à l'Hydre.

Le brave garçon sourit avec tristesse et s'agenouilla devant sa mère pour qu'elle le bénisse. Il lui baisa la main et elle lui donna sa bénédiction. Elle s'habilla de noir et s'enferma chez elle...

Le jeune homme se rendit chez la jeune femme qu'il aimait et lui dit :

- Salut à toi, ô ma belle Dame ! Je viens te faire mes adieux. Je pars et ne reviendrai plus. L'Hydre va me dévorer car elle m'a surpris en train de chasser sur sa montagne. Ma flèche ne lui a rien fait. Ma lance ne l'a pas atteinte. Mon épée m'a échappé des mains quand j'ai voulu la frapper. Je lui ai donné ma parole que je reviendrai pour qu'elle me mange. Sois heureuse, ma Belle !

La jeune fille sourit et lui dit :

- Cela te rend-il triste de savoir que l'Hydre va te dévorer ?

- Non, ma belle Dame. Tu m'as donné tellement de bonheur avec ta beauté et ton sourire que je m'avance sans regret vers la mort. Sois heureuse et reste en bonne santé ! Je veux partir vite car l'affreux Monstre m'attend.

- Attends, mon bien-aimé, je viens avec toi dans la montagne.

Le jeune homme se rembrunit.

- Ne viens pas, ma Belle, car là-bas les pierres et les arbres tremblent. L'Hydre est très méchante. Elle te fait griller tout vif, te mange et t'engloutit en un rien de temps !

- Je n'y vais pas si tu restes avec moi pour toujours.

- Je ne peux pas, ma Belle. Je ne vais pas revenir sur la parole que j'ai donnée à la méchante Créature... Je préfère mourir que renoncer à mon serment.

La Belle sourit.

- Je viens avec toi, répéta-t-elle.

La jeune fille monta sur un cheval blanc, le valeureux garçon sur un cheval noir et ils entreprirent de gravir la montagne de l'Hydre. La Belle était comme auréolée de lumière. Il la regardait tout tremblant et se disait : « Et si le Monstre hideux allait dévorer ma Belle ? Ah ! Si au moins j'avais trois vies... je les offrirais toutes les trois à l'Hydre pour qu'elle la laisse rentrer chez elle et qu'elle vive heureuse ».

La Belle ayant compris qu'il parlait tout seul, elle lui demanda :

- A quoi penses-tu, ô mon brave ?

Il lui répondit :

- Si j'avais trois vies, ma Belle, je les offrirais toutes les trois à l'Hydre pour que tu sois sauvée et puisses rentrer chez toi pour y vivre heureuse.

Elle le regarda le cœur rempli de joie.

- Même sans toi ?

- Oui. Même sans moi...

- Tu m'aimes, donc, tellement ?

- Plus que tout au monde.

Entre-temps, la montagne tonna, les pierres et les arbres tremblèrent. L'Hydre aux sept têtes commença à chanter :

« Heureuse que je suis ! J'avais une proie et j'en ai deux à présent ! Une douce jeune fille est venue. Je la croquerai et je l'engloutirai ! »

La fortunée jeune fille, se mit à rire et répondit :

- Pauvre de toi, infortunée Hydre ! Tu en avais une et tu n'en as plus aucune. Tu vas disparaître dans les profondeurs de la terre. Cette montagne appartient aux êtres humains et elle leur restera.

La jeune fille et le garçon s'approchèrent de l'affreux Monstre. L'Hydre commença à aiguiser ses dents et à souffler du feu par les narines. Mais, d'un seul regard, la jeune fille la cloua sur place ! L'Hydre prit peur et tenta de reculer.

- Qui es-tu, Blanche Dame, pour me faire frissonner au plus profond de moi ? Quelle est cette lumière qui illumine ton visage ? Quel est ce feu qui me dévore ?

- Je suis la Fille de la Lune et du Soleil. Je suis la Foudre céleste qui tombe partout sur les montagnes, dans les plaines et sur la tête des méchants, pour récompenser les bons et pour sauver l'humanité.

- Qui est ce brave pour toi, Blanche Dame ?

- Il est l'homme de ma vie.

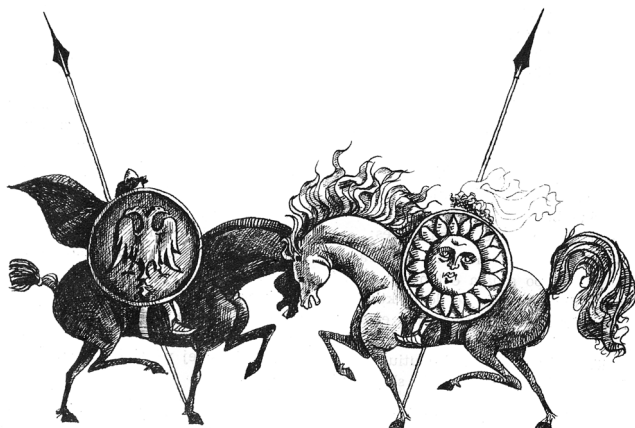
- Et bien, jeune fille, toi la meilleure entre toutes sur terre, repars heureuse, lui dit l'affreux Monstre. Je te souhaite d'avoir beaucoup d'enfants avec le valeureux garçon que tu as choisi. Vous avez tous les deux tenu parole et je ne peux rien contre vous.

- Mais, toi, ô méchante Créature, que vas-tu faire à présent ? lui demanda la Fille de la Lune et du Soleil qui tenait dans sa main une flèche de lumière, telle la Foudre des cieux.

- Puisque tu m'as battue, je n'ai plus rien à faire sur cette montagne. Je vais m'enfoncer au plus profond de la terre et je n'en ressortirai plus.

L'Hydre disparut et ne refit plus jamais surface. Peut-être s'est-elle consumée avant d'être réduite en cendre, peut-être a-t-elle disparu au plus profond de la terre !

Tous les deux, la douce jeune fille et le garçon de parole - vécurent heureux et eurent beaucoup d'enfants. Et les hommes se mirent à chasser sur la montagne de l'Hydre tout autant que sur les autres. A cet endroit, les cloches des troupeaux recommencèrent à carillonner et les haches des bûcherons à fendre le bois. La vie avait triomphé de la mort.

2. Legjenda e Rozafës

Ira mjegulla Bunës dhe e mbuloi të tërë qytetin. Aty majë kodrës punonin tre vëllezër e ndërtonin një kështjellë. Por, muri që ndërtonin ditën, u shembëj natën... Na shkon aty një plak i mirë dhe u thotë:

- Puna e mbarë o tre vëllezër!

- Të mbarë paç o plak i mirë. Po ku e sheh ti të mbarën tonë? Ditën punojmë e natën shembet. Ç' të bëjmë që t' i mbajmë muret në këmbë?

- Duhet ta mbani në fshehtësi dhe të mos i tregoni askujt, as edhe vashave tuaja në shtëpi.

Vëllezërit i dhanë besën plakut se asnjëri nuk do të tregonte.

- Nesër cila vashë të vijë për të sjellë ushqimin, nga tre kunatat, duhet ta merrni dhe ta murosni të gjallë në muret e kështjellës. Atëherë do ta shihni se muri do të ngrihet dhe do të qëndrojë përgjithmonë.

Kaq tha plaku dhe u zhduk.

Vëllezërit të mërzhitur kthehen në shtëpi. Dy vëllezërit e mëdhenj e shkelën besën dhe u treguan grave të veta. Vetëm vëllai i vogël e mbajti besën. Ai nuk i tregoi vashës së vet.

Të nesërmen nëna e djemve i kërkoi nuses së madhe t' u shpjerë trimave ushqimin. Ajo tha se ishte e sëmurë, e dyta tha se do të shkonte te prindërit, e vogla pranoi. Kur mbërriti dhe mësoi se do të murosej, ajo tha:

- Unë po ju lë një porosi: Kur të më murosni, syrin e djathtë të ma lini jashtë që të shikoj tim bir, dorën e djathtë të ma lini jashtë që ta ledhatoj, këmbën e djathtë të ma lini jashtë që t' i përkund djepin dhe gjirin e djathtë të ma lini jashtë që ta mëkoj kur të qajë. Gjiri im u nguroftë, kështjella jonë gjithmonë qëndroftë, djali im trimëroftë, u bëftë mbret e mbretëroftë!

Muret u ngritën e u lartuan e nuk u shembën më as natë e as ditë. Por, rrëzë tyre, edhe sot e kësaj dite gurët janë të lagur nga lotët e gjiri i nuses së vogël që vazhdon të pikojë për birin e saj.

3. Legjenda për liqenin e Pogradecit

Liqeni i Pogradecit në kohën e ilirëve quhej Lyhnid, që do të thotë dritë. Por në kohë edhe më të lashta, në vend të liqenit ishte një gropë e madhe, e zbrazët dhe e thatë. Aty as mbillej e as korrej asgjë. Banorët e atij vendi luteshin me sy nga qielli që gropa të mbushej me ujë, por më kot.

Një ditë vere të nxehtë, kur çdo gjë e gjallë po vdiste nga thatësira, njerëzit morën së bashku një vendim: të flijonin disa bagëti për hir të Diellit. Dhe ashtu bënë. Iu lutën dhe iu përgjëruan Diellit që t'i pranonte këto flijime si dhurata dhe t'ua shuante etjen njerëzve dhe urinë tufave të bagëtive.

Në mëngjesin e parë pas lutjes së banorëve, në syrin e diellit që u shfaq mbi majën e malit, shkëlqeu një lot drite. Loti u rrokullis në faqen e malit dhe, kur arriti poshtë, u shndërrua në një plak me

Liqeni i Ohrit

flokë e mjekër të bardhë. Plaku takoi shumë njerëz të mirë rrugës, të cilët e ftuan në stanin e tyre dhe, ndonëse kishin pak ujë, e ndanë me të. Rreth e qark gropës kishte gjallëri, dëgjoheshin zërat mikpritës të banorëve, blegërimat e bagëtive dhe cicërimat e zogjve. Por kur plaku mjekërbardhë hidhte sytë nga gropa e zbrazët, ndiente një dhembje në zemër.

Vendosi të kthehej përsëri te mali nga ku kishte zbritur duke kaluar mespërmasë gropës. Tek ecte, ai trokiste herë pas here me shkop në tokën e thatë. Kur arriti në anën tjetër të gropës, në këmbë të malit, vendosi ta kalonte aty natën. Dhe ndërsa plaku flinte, nga të çarat e vendeve ku ai goditi tokën fort, shpërtheu uji. Dhe gropa u mbush plot.

Në mëngjes, kur u ngritën nga gjumi, njerëzit nuk po u besonin syve. Para tyre shtrihej një liqen si pasqyrë që të verbonte nga reflektimi i dritës së diellit.

4. Legjenda e Beratit

Para shumë kohësh jetonin dy vëllezër viganë: Tomori dhe Shpiragu. Të dy ishin trima mbi trimat dhe të bukur mbi të bukurit. E donin aq shumë njëri-tjetrin, sa nuk ndaheshin kurrë: bashkë në luftëra e bashkë në festa. Dhe kështu do të vazhdonte përjetë, nëse nuk do të kishin takuar

Mali i Tomorit

zanën e magjishme që quhej Osume. Të dy ranë në dashuri marrëzisht me të dhe për herë të parë filluan t'i përvidheshin njëri-tjetrit e të takoheshin fshehurazi me Osumen. Kur e kuptoi këtë Tomori, iu lut Shpiragut të hiqte dorë nga zana, por ai nuk pranoi. Atëherë Tomori

e qëlloi vëllanë disa herë me shpatë, duke i lënë të prera në trup përgjatë brinjëve. Ndërsa Shpiragu i gjuajti disa herë me topuz, duke i lënë gropa në trup.

Zoti u zemërua shumë tek shihte grindjen e përgjakshme të dy vëllezërve dhe vendosi t'i dënonte duke i shndërruar në male, që do të mbanin përjetë në trup gjurmët e gjakderdhjes së tyre.

Po Zoti nuk harroi pa e ndëshkuar edhe zanën e bukur duke e shndërruar në një kodër shkëmbore. Me kalimin e kohës, duke vendosur gur mbi gur, u ngrit mbi këtë kodër kalaja e bukur dhe madhështore e Beratit. Nga lotët e pikëllimit të Osumes u formula lumi i

Osumit, i cili rrjedh midis dy maleve: Tomorit, që e ka trupin edhe sot gropa-gropa, dhe Shpiragut, me brinjët e thelluara vija-vija.

Mali i Shpiragut

5. Legjenda e Gjergj Elez Alisë

Trim mbi trima kishte qenë gjithmonë Gjergj Elez Alia... Të gjithë armiqtë ai i kishte shtrirë përtokë, pa frymë. Por në luftërat e shumta trimi ynë kishte marrë nëntë plagë në trup dhe kishte nëntë vjet i sëmurë. Motra i rrinte ditë e natë mbi krye. Ai i duronte si burrë dhembjet e plagëve. Vitin e nëntë doli nga deti një bajloz i zi, trim i fortë, më i lig nga gjithë bajlozët e tjerë. Bajlozi vriste ditë për ditë, digjte javë për javë një krahinë. Gjergj Elez Alia s'dinte gjë. Askush s'vinte t'i kërkonte ndihmë, sepse e dinte se s'ngrihej dot që të dilte as te pragu i derës.

Kur i erdhi radha shtëpisë së Gjergjit, motra qau me lot dhe tha:

- Pse vallë s'shembet kjo kullë të na zërë brenda të vdekur? Vdekja është më e ëmbël, moj e zeza nënë, sesa jeta pa nder!

Gjergji i tha:

- Pse qan moj motër? Pse ma thyen kaq fort zemrën?

Atëherë ajo i tregoi për bajlozin.

Gjergji i harroi të nëntë plagët e tij, u ngrit e doli të luftonte bajlozin e zi.

Bajlozi ishte veshur me parzmore të rënda hekuri, kish vënë në kokë përkrenare çeliku, e kishte shpatë të gjatë. Edhe kalin e kish ngarkuar me pllaka hekuri. Tundej dheu ku shkelte.

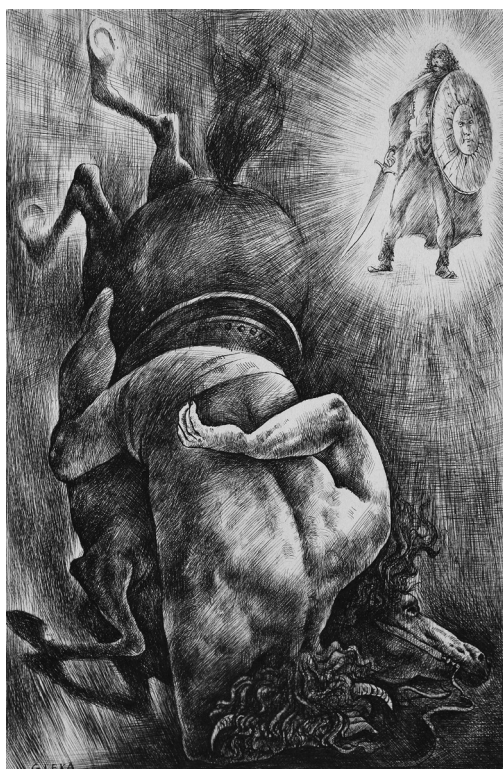
Sapo e pa Gjergji thirri:

- Bëhu gati bajloz se të ka ardhur dita e fundit! Këtu i thonë Gjergj Elez Alia!

I lëshuan kuajt vrap në fushën e luftës tym më tym.

Gjergji e hodhi topuzin e vet dhe e qëlloi bajlozin në ballë. Bajlozi vdiq menjëherë.

Pasi e vrau bajlozin e zi, trimi u kthye fitimtar në shtëpi.

6. Legjenda e shqipes dhe e shqiptarit

Një djalë kishte dalë për gjah në male. Papritur pa një shqipe që fluturoi mbi kryet e tij dhe u ndal në majën e një shkëmbi. Shqipja ishte jashtëzakonisht e madhe dhe mbante në kthetrat e saj një gjarpër, që dukej se e kishte mbytur. Djalit iu kujtua porosia e babait, që edhe atij ia kishte lënë gjyshi e stërgjyshi: “Mos e vrit kurrë një shqiponjë!”. Dhe djali uli menjëherë harkun poshtë. Pasi shqiponja e la gjarprin në çerdhen ku ishte i vogli i saj, fluturoi përsëri në qiell. Djaloshi kureshtar u ngjit në majë të shkëmbit dhe gjeti në çerdhe zogun e shqipes që po luante

me gjarprin e mbytur. Por befas, gjarpri ngriti kryet dhe u sul për ta pickuar zogun. Menjëherë djali nxori shpatën dhe ia preu kokën gjarprit. Shqiponja mëmë i kishte parë të gjitha këto nga lart.

- Këtë të mirë që më bëre unë do të ta shpërblej me mprehtësinë e syve të

mi dhe me fuqinë e krahëve të mi. Ti do të jesh i pamposhtur dhe krenar si unë. Që sot e tutje do të të thërrasin me emrin tim, shqiptar, ndërsa mbretërinë tënde, Vendi i shqipeve.

Fytyra s'jepet për kërkënd

Në kohë të lashta kishte qenë një mbret i mençur që sundonte prej shumë kohësh. Një ditë ai dëshiron t'i provojë pjesëtarët e oborrit të vet mbretëror se sa të ditur janë. Dhe thërret oborrtarët e tij, pashallarë e nëpunës dhe i shtie në një sallë të madhe. Doli mbreti para tyre dhe mbajti një fjalë. Dikur, iu tha:

- Të dashurit e mi, unë jam ngushtë.

- Po na thuaj, mbret, çfarë ka ndodhur! - i thanë ata.

- Po, po, jam ngushtë dhe për të shpëtuar, secili prej jush duhet të japë diçka.

- Mbreti ynë, vetëm fol, se për ty ne japin edhe kryet, - u hodhën e thanë të gjithë sa ishin mbledhur në sallë.

- A e jepni fytyrën tuaj për të shpëtuar fytyrën time?

- Mbret i dashur, ne japim kryet dhe jo më fytyrën për të shpëtuar fytyrën tënde.

- A, kështu? Kush e jep fytyrën për mua le të çojë dorën.

Pothuaj të gjithë sa ishin çuan dorën.

- A është kush kundër?

U çua një dorë.

- Unë jam kundër, - tha ai.

- Hë, e pse qenke kundër?

- Po të jetë nevoja unë për ty jap kryet, po fytyrën s'e jap për kërkënd.

U hodh mbreti e foli:

- Ju që keni thënë se e jepni fytyrën për mua dilni krejt jashtë, kurse ti që s'e jep, rri e prit.

Atëherë, të gjithë menduan që mbreti atë do ta vriste. Kur mbetën vetëm për vetëm, mbreti i tha:

- Prej sot ti ke për të qenë gjithmonë pranë meje se, kur e ruan fytyrën tënde, di të ruash edhe fytyrën time.

Virgjil Muçi

Mbreti dhe plaku

Doli një herë mbreti të shëtiste në mes të dimrit. Duke shëtitur, pa një plak që po lëronte tokën dhe e pyeti:

- A s'të kanë dalë nëntë për tre?

Iu përgjigj plaku:

- Ende s'më kanë rënë të tridhjetë e dy.

I tha mbreti:

- Të ishe martuar i ri e me kohë do të kishe pasur një ndihmë më tepër.

Iu përgjigj plaku:

- Ashtu është, po ma kanë zhveshur edhe shtëpinë për t'i nxjerrë jashtë.

I tha mbreti:

- Sikur të të çoj një patë, a di me e rrjep?

Iu përgjigj plaku:

- Pendë nuk kam për t'i lënë.

U nis mbreti për në pallat dhe rrugës e pyeti rojën e vet:

- A more vësh gjë se çfarë tha plaku?

Iu përgjigj roja:

- S'mora vesh kurrgjë.

I tha mbreti:

- Shko e pyete plakun ç'donte të thoshte me ato fjalë.

Shkoi roja te plaku e i tha:

- Dua të më dëftosh për çka fole me mbretin.

I tha plaku:

- Nuk të kallëzoj.

I tha roja:

- Më kallëzo se do të të paguaj.

I tha plaku:

- Dua të më japësh hakun e një viti dhe takëmin që ke në shtëpi.

Si s'pa udhë tjetër, roja u bind t'i jepte gjithçka kërkoi plaku. Atëherë, plaku filloi t'i dëftonte për çka kishin kuvenduar:

- Nëntë për tre janë nëntë muajt e verës dhe tre të dimrit; tridhjetë e dy janë dhëmbët e gojës; me vakt jam martuar po djem s'kam pasur, bëra vetëm vajza. Pata që rropa je ti, dhe tani shko e kallëzoi mbretit.

Virgjil Muçi

Në botën e përrallave

Me Fatbardh Pikaloshin, fqinjin tim, i cili është nxënës shkollë në klasë të tretë, unë u zura keq një ditë.

- Nuk ka gjë më të bukur sesa të jetosh në botën e përrallave! - më tha Fatbardhi.

- Jo! - iu përgjigja unë. - Më mirë është të jetosh në botën tonë... në këtë vend të hijshëm plot male me dëborë e fusha të bukura buzë detit të kaltër...

- Jo! - nguli këmbë përsëri Fatbardh Pikaloshi. - Nuk ka gjë më të bukur se përrallat!

- Ka!

- S'ka.

- Ka!

- S'ka.

- Atëherë, më thuaj, pse?!

- Po... - nisi të përtypej Fatbardhi, - ta zëmë sikur një njeri e ke shumë inat... po të jesh në botën e përrallave, mjafton vetëm t'i thuash kopanit "Vër kopan!" dhe kopani ia zbut kurrizin mirë dhe ti s'ke pse të lodhesh fare...

- Vetëm për këtë?

- Jo vetëm për këtë... po dhe kur të merr uria, mjafton të thuash "Sofër, shtrohu!" dhe menjëherë ajo mbushet plot me gjellë dhe ëmbëlsira, pa u munduar që të gatuash. Ose, ta zëmë sikur të është tekur të fluturosh në qiell dhe nuk ke helikopter, mjafton të thuash "Fluturo, qilim!" dhe menjëherë ngjitesh atje lart, prej nga njerëzit në tokë duken si xhuxhë... Ose kur i thua malit "Hapu, Susam!" dhe futesh brenda e gjen gjithë ato xhevahire e mrekulli... Ose...

Dhe kushedi sa do të kishin vazhduar këto "ose" po të mos isha kujtuar për një fjalë, që më kish thënë njëherë Fatbardhi.

- Dale! - e ndërpreva unë. - Po ti, vallë harrove që më ke thënë njëherë se dëshiron të bëhesh gjeolog?

- Jo, nuk kam harruar.

- Po si mund të bëhesh gjeolog duke ndenjtur shtrirë dhe pa mësuar në shkollë?

- Po atë them dhe unë... Sikur të jesh në botën e përrallave dhe të kesh një shkop magjik, nuk ke hiç nevojë të lodhesh... Me shkopin magjik mund t'i zbulosh menjëherë të gjitha metalet, kudo që të jenë fshehur...

- Ti, Fatbardh, qenke përtac! - i thashë unë.

- Jo nuk jam përtac!

- Ti i dashke të gjitha gati...

- Po sikur ti t'i kishe të gjitha gati, nuk do të të pëlqente? [...]

Bedri Dedja

Po ty, a do të të pëlqente?

Çfarë do të bëje me një shkop magjik në dorë?

Në pallatin e florinjte

Më në fund ja dhe pallati i florinjte!

Karroca kaloi portën e madhe të pallatit. Në të dyja anët e saj bënin roje tigrat. Kur i pa, Fatbardhi u mblodh kruspull nga frika... Atë çast majmuni me qeleshe të bardhë ndali karrocën. Zbriti poshtë. I hapi derën Fatbardhit dhe ia bëri me sy.

“Mbahu, Fatbardh Pikaloshi! – i tha vetes Fatbardhi”.

U ngrit dhe zbriti nga karroca. Hodhi sytë rreth e rrotull, po i mbylli menjëherë dhe pastaj i fërkoji mirë e mirë. Iu duk vetja si në ëndërr. Pallati i florinjte ndriste nga gurët e çmuar me ngjyrë të verdhë, të kuqe, të gjelbër dhe të kaltër. Muret ishin prej diamanti, kurse tjegullat prej floriri dhe argjendi.

Majmuni me qeleshe të bardhë e mori Fatbardhin për dore. E tërhoqi përpara. Pastaj e futi në një lulishte plot me shatërvanë. Shatërvanët nxirrnin ujë të kuq dhe të verdhë.

Vazhduan të ecin përsëri nëpër lulishte. Atë çast u dëgjua një orkestër. Ecën dhe ca dhe dolën në një shesh të madh, të rrethuar me kolona të larta, të florinjta...

Fatbardh Pikaloshi u step.

Përballë Fatbardhit, në një kolltuk prej kadifeje të kuqe, ishte ulur vetë ai, Shtatëpëllëmbëmjekra – Tripëllëmbëtrupit. Po flinte dhe po gërhiste. Dy dhelpira i rrinin pranë dhe i bënin veri.

Pak më tutje orkestra e zogjve po luante një valle. Dhjetë pëllumba i binin violinës. Dy laraska ia kishin marrë gërnetës me të qarë. Qukapiku i binte pianos me sqep, palloi gajdes dhe turtulli daulles me kokë. Ngjitur me ta ishte rreshtuar kori i bilbilave prej gjashtëqind zogjsh. Kori po shoqëronte vallen me këngë. Po kush kërcente? Ansambli i lepujve. Nja dhjetë lepuj ishin veshur me fustane të shkurtra balerinash. Ah, sikur t’i shihnit sa bukur kërcenin! Mbi kokën e Shtatëpëllëmbëmjekra – Tripëllëmbëtrupit qëndronte një kaposh-poet, i cili recitonte vjersha...

Kafshët e pallatit të florinjte i bënin këto mrekulli për të dëfryer Shtatëpëllëmbëmjekra – Tripëllëmbëtrupit, katilin e tyre, i cili i mbante si skllevër.

Kur mbaroi vallja, Mjekra e Gjatë u zgjua dhe u çor si ndonjë kuçedër:

- Vazhdoni muzikën se plasa nga mërzia!

Të gjitha kafshët u strukën nga frika. Bilbilat e korit futën kokën nën sqetulla. Turtulli çau daullen dhe u fut brenda. Atë çast Mjekra e Gjatë vuri re Fatbardhin.

- Kush je ti, mor bir njeriu?

- Jam Fatbardh Pikaloshi!...

Bedri Dedja

Përralla dhe legjenda botërore

PËRRALLAT E VËLLEZËRVE GRIM

Përrallat e mëposhtme, "Muzikantët e Bremenit" dhe "Nëna Holë", janë edhe në shqip, edhe në gjermanisht, edhe në anglisht, edhe në italisht, edhe në frëngjisht. Kush prej jush lexon edhe në shqip, edhe në njërën prej këtyre gjuhëve, ose në disa prej tyre, mund t'i krahasojë pjesët dhe të shohë, jo pa habi, se si gjuhët flasin ndryshe për të njëjtën gjë. Madje edhe në përrallat e vëllezërve Grim...

1. Muzikantët e Bremenit

Një burrë kishte një gomar. Kish punuar i shkreti gomar gjithë jetën për të zotin, po tani pleqëria e këputi dhe puna i rëndonte. Atëherë i zoti vendosi ta hiqte qafe, por gomari e kuptoi se nuk i kishte më punët mirë dhe ia mbathi udhës për në qytetin e Bremes. Kushedi, ndofta atje hynte si muzikant në bandën e qytetit.

Udhës na takon një langua që rënkonte sikur të kish rendur gjithë ditën dhe e pyeti:

- Ç'ke, o vëlla, që rënkon kështu?

- Ah, ç'kam unë! - tha langoi. - Tani që u plaka, s'e ndiqja dot tim zot në gjah. Një ditë imzot u mërzit dhe më rrahu aq fort, sa unë s'durova më, po e lashë e ika. Mirëpo si i bëhet hallit tani? Me se të rroj?

Gomari i tha:

- Dëgjo këtu, or mik, unë jam nisur për qytet, kam vendosur të bëhem muzikant. Po deshe, eja edhe ti të bëhesh pjesë e bandës.

- Mirë, - tha qeni, - dhe u nisën bashkë.

Më tej na takojnë një dac, që i kish varur turinjtë një pëllëmbë.

- Ç'ke o dac që rri kaq i vrenjtur? - e pyeti gomari.

- Si të mos jem i vrenjtur, o vëlla! Tani që u plaka, s'kam qejf të rend pas minjve; më pëlqen më shumë të rri pranë sobës, prandaj zonja ime u mërzit e deshi të më mbyste. Për fat të mirë i ika nga duart, i shpëtova, po ku të vete tani?

I thanë ata:

- Eja me ne në qytet, ti je muzikant i mbaruar dhe mund të këndosh me ne në bandë.

Dacit i pëlqeu dhe u nis me ta.

Ec e ec, ec e ec, na mbërritën para një oborri. Majë portës së oborrit rrinte një gjel, që këndonte si më të qarë.

- Ç'ke që thërret kështu? - e pyeti gomari.

Gjeli u përgjigj:

- Po shfrej sot që është dita e fundit e jetës sime. Zonja i tha gjellëbërësit të më therë, se do t'i vijnë miq. Prandaj dhe unë thërres me sa kam fuqi.

- Ej, lafshëkuq! - i thotë gomari. - Eja më mirë me ne: ti e ke zërin të mirë dhe do të na shërbesh shumë.

Gjeli u bashkua me ta dhe vazhduan udhën. Qyteti ishte mjaft larg, ata s'arrinin dot në një ditë. Nata i zuri në një pyll dhe vendosën të bujnë aty. Gomari dhe qeni u shtrinë nën një pemë të madhe, daci dhe gjeli hipën në pemë. Gjeli zuri vend majë pemës, se atje e ndiente veten më mirë. Andej na sheh një dritë dhe shpejt lajmëron shokët. Vendosën të shkonin atje ku kish dritë, se ndoshta gjenin ndonjë vend më të rehatshëm për të kaluar natën.

Ashtu bënë, dhe, pas pak, u ndodhën para një shtëpie të vogël. Gomari u zgjat te dritarja dhe vështroi brenda.

- Eh, ç'sheh? - e pyetën shokët.

Përgjigjet gomari:

- Ç'paska këtu, ç'paska! Një sofër shtruar me gjithë të mirat dhe rreth e qark saj janë shtruar ca kusarë.

- Oh, ç'qenka mirë për ne! - tha gjeli.

- Ah, sikur të hynim brenda! - psherëtinë të gjithë.

Si u menduan mirë e bukur vendosën t'i dëbonin kusarët nga shtëpia. Po si? - do thoni ju. Ja se si:

Gomari hodhi këmbët e para në dritare, qeni i kërceu mbi shpinë, mbi qenin u ngjiti daci dhe mbi kokë të dacid hipi gjeli. Pastaj të gjithë së bashku ia nisën këngës: gomari pëlliste, qeni lehte, daci mjaullinte dhe

gjeli këndonte. Pastaj u turrën në dhomë me një potere e rrëmujë të madhe sa kusarët u tmerruan. Ata kujtuan se u hynë xhindët në shtëpi, prandaj ia mbathën me të katra në pyll.

Të katër miqtë u shtruan e i përpinë të gjitha ç'kishin lënë kusarët. Pastaj shuan dritat dhe ranë të flinin, secili sipas zakonit të vet: gomari u shtri në kopsht mbi pleh, qeni prapa portës, daci pranë vatrës së ngrohtë dhe gjeli mbi trarët e shtëpisë.

Nga mesi i natës, kur panë kusarët se në shtëpinë e tyre dritat qenë shuar dhe s'pipëtinte gjë, dërguan njërin nga shokët për të parë si ishin punët. Kusari hyri drejt e në kuzhinë dhe deshi të ndizte dritën. Sytë e dacist iu dukën si dy shkëndija gacash, prandaj afroi një shkrepëse që ta ndizte, mirëpo ç'ngjau? Daci i kërceu në turi e ia bëri copë. Dhe s'kish faj daci i shkretë, se me sytë s'bëhet shaka!

Kusari u tmerrua dhe u sul drejt portës. Aty e priti qeni, e zuri për këmbë dhe e kafshoi me sa pat fuqi. E keqja s'mbaroi me kaq, se në kopsht e priti gomari me shqelma dhe gjeli ia nisi kirikikisë.

I tmerruar e me shpirt në dhëmbë, kusari u kthye te shokët duke bërëtitur:

- E-e-ej, në shtëpinë tonë rrinte një shtrigë e përhime. Shikoni si ma ka bërë fytyrën me ata gishta të gjatë. Te porta rrinte një njeri me thikë në dorë. Shikoni si ma ka prerë këmbën. Në oborr rrinte një përbindësh i zi, që më shembi në dru. Pa le pastaj gjykatësi, që rrinte majë çatisë e më mbyti me të shara!

Kur dëgjuan këto fjalë, kusarët jo më që s'u kthyen në shtëpi, por nga frika as sytë s'i hidhnin andej. Kështu, shtëpia u mbeti të katër muzikantëve. Ata ishin aq mirë e rehat, sa vendosën të mos largoheshin kurrë së andejmi.

Die Bremer Stadtmusikanten

Es hatte ein Mann einen Esel, der schon lange Jahre die Säcke unverdrossen zur Mühle getragen hatte, dessen Kräfte aber nun zu Ende gingen, so daß er zur Arbeit immer untauglicher ward. Da dachte der Herr daran, ihn aus dem Futter zu schaffen, aber der Esel merkte, daß kein guter Wind wehte, lief fort und machte sich auf den Weg nach Bremen; dort, meinte er, könnte er ja Stadtmusikant werden. Als er ein Weilchen fortgegangen war, fand er einen Jagdhund auf dem Wege liegen, der jappte wie einer, der sich müde gelaufen hat. "Nun, was jappst du so, Packan?" fragte der Esel. "Ach," sagte der Hund, "weil ich alt bin und jeden Tag schwächer werde, auch auf der Jagd nicht mehr fort kann, hat mich mein Herr wollen totschiagen, da hab ich Reißaus genommen; aber womit soll ich nun mein Brot verdienen?" - "Weißt du was?" sprach der Esel, "ich gehe nach Bremen und werde dort Stadtmusikant, geh mit und laß dich auch bei der Musik annehmen. Ich spiele die Laute und du schlägst die Pauken." Der Hund war's zufrieden, und sie gingen weiter. Es dauerte nicht lange, so saß da eine Katze an dem Weg und macht ein Gesicht wie drei Tage Regenwetter. "Nun, was ist dir in die Quere gekommen, alter Bartputzer?" sprach der Esel. "Wer kann da lustig sein, wenn's einem an den Kragen geht," antwortete die Katze, "weil ich nun zu Jahren komme, meine Zähne stumpf werden, und ich lieber hinter dem Ofen sitze und spinne, als nach Mäusen herumjagen, hat mich meine Frau ersäufen wollen; ich habe mich zwar noch fortgemacht, aber nun ist guter Rat teuer: wo soll ich hin?" - "Geh mit uns nach Bremen, du verstehst dich doch auf die Nachtmusik, da kannst du ein Stadtmusikant werden." Die Katze hielt das für gut und ging mit. Darauf kamen die drei Landesflüchtigen an einem Hof vorbei, da saß auf dem Tor der Haushahn und schrie aus Leibeskräften. "Du schreist einem durch Mark und Bein," sprach der Esel, "was hast du vor?" - "Da hab' ich gut Wetter prophezeit," sprach der Hahn, "weil unserer lieben Frauen Tag ist, wo sie dem Christkindlein die Hemdchen gewaschen hat und sie trocknen will; aber weil morgen zum Sonntag Gäste kommen, so hat die Hausfrau doch kein Erbarmen und hat der Köchin gesagt, sie wollte mich morgen in der Suppe essen, und da soll ich mir heut abend den Kopf abschneiden lassen. Nun schrei ich aus vollem Hals, solange ich

kann.“ - “Ei was, du Rotkopf,“ sagte der Esel, “zieh lieber mit uns fort, wir gehen nach Bremen, etwas Besseres als den Tod findest du überall; du hast eine gute Stimme, und wenn wir zusammen musizieren, so muß es eine Art haben.“ Der Hahn ließ sich den Vorschlag gefallen, und sie gingen alle vier zusammen fort.

Sie konnten aber die Stadt Bremen in einem Tag nicht erreichen und kamen abends in einen Wald, wo sie übernachteten wollten. Der Esel und der Hund legten sich unter einen großen Baum, die Katze und der Hahn machten sich in die Äste, der Hahn aber flog bis an die Spitze, wo es am sichersten für ihn war. Ehe er einschlief, sah er sich noch einmal nach allen vier Winden um, da deuchte ihn, er sähe in der Ferne ein Fünkchen brennen, und rief seinen Gesellen zu, es müßte nicht gar weit ein Haus sein, denn es schein ein Licht. Sprach der Esel: “So müssen wir uns aufmachen und noch hingehen, denn hier ist die Herberge schlecht.“ Der Hund meinte: “Ein paar Knochen und etwas Fleisch dran täten ihm auch gut.“ Also machten sie sich auf den Weg nach der Gegend, wo das Licht war, und sahen es bald heller schimmern, und es ward immer größer, bis sie vor ein helles, erleuchtetes Räuberhaus kamen. Der Esel, als der größte, näherte sich dem Fenster und schaute hinein. “Was siehst du, Grauschimmel?“ fragte der Hahn. “Was ich sehe?“ antwortete der Esel, “einen gedeckten Tisch mit schönem Essen und Trinken, und Räuber sitzen daran und lassen’s sich wohl sein.“ - “Das wäre was für uns,“ sprach der Hahn. “Ja, ja, ach, wären wir da!“ sagte der Esel. Da ratschlagten die Tiere, wie sie es anfangen müßten, um die Räuber hinauszujagen und fanden endlich ein Mittel. Der Esel mußte sich mit den Vorderfüßen auf das Fenster stellen, der Hund auf des Esels Rücken springen, die Katze auf den Hund klettern, und endlich flog der Hahn hinauf, und setzte sich der Katze auf den Kopf. Wie das geschehen war, fingen sie auf ein Zeichen insgesamt an, ihre Musik zu machen: der Esel schrie, der Hund bellte, die Katze miaute und der Hahn krächte. Dann stürzten sie durch das Fenster in die Stube hinein, daß die Scheiben klirrten. Die Räuber fuhren bei dem entsetzlichen Geschrei in die Höhe, meinten nicht anders, als ein Gespenst käme herein, und flohen in größter Furcht in den Wald hinaus. Nun setzten sich die vier Gesellen an den Tisch, nahmen mit dem vorlieb, was übriggeblieben war, und aßen nach Herzenslust.

Wie die vier Spielleute fertig waren, löschten sie das Licht aus und suchten sich eine Schlafstelle, jeder nach seiner Natur und Bequemlichkeit. Der Esel

legte sich auf den Mist, der Hund hinter die Tür, die Katze auf den Herd bei der warmen Asche, der Hahn setzte sich auf den Hahnenbalken, und weil sie müde waren von ihrem langen Weg, schliefen sie auch bald ein. Als Mitternacht vorbei war und die Räuber von weitem sahen, daß kein Licht mehr im Haus brannte, auch alles ruhig schien, sprach der Hauptmann: "Wir hätten uns doch nicht sollen ins Bockshorn jagen lassen," und hieß einen hingehen und das Haus untersuchen. Der Abgeschickte fand alles still, ging in die Küche, ein Licht anzünden, und weil er die glühenden, feurigen Augen der Katze für lebendige Kohlen ansah, hielt er ein Schwefelhölzchen daran, daß es Feuer fangen sollte. Aber die Katze verstand keinen Spaß, sprang ihm ins Gesicht, spie und kratzte. Da erschrak er gewaltig, lief und wollte zur Hintertüre hinaus, aber der Hund, der da lag, sprang auf und biß ihn ins Bein, und als er über den Hof an dem Miste vorbeikam, gab ihm der Esel noch einen tüchtigen Schlag mit dem Hinterfuß; der Hahn aber, der vom Lärmen aus dem Schlaf geweckt und munter geworden war, rief vom Balken herab: "Kikeriki!" Da lief der Räuber, was er konnte, zu seinem Hauptmann zurück und sprach: "Ach, in dem Haus sitzt eine greuliche Hexe, die hat mich angehaucht und mit ihren langen Fingern mir das Gesicht zerkratzt. Und vor der Tür steht ein Mann mit einem Messer, der hat mich ins Bein gestochen. Und auf dem Hof liegt ein schwarzes Ungetüm, das hat mit einer Holzkeule auf mich losgeschlagen. Und oben auf dem Dache, da sitzt der Richter, der rief: 'Bringt mir den Schelm her!' Da machte ich, daß ich fortkam." Von nun an getrauten sich die Räuber nicht weiter in das Haus, den vier Bremer Musikanten gefiel's aber so wohl darin, daß sie nicht wieder heraus wollten.

The Bremen town musicians

There was once an ass whose master had made him carry sacks to the mill for many a long year, but whose strength began at last to fail, so that each day as it came found him less capable of work. Then his master began to think of turning him out, but the ass, guessing that something was in the wind that boded him no good, ran away, taking the road to Bremen; for there he thought he might get an engagement as town musician. When he had gone a little way he found a hound lying by the side of the road panting, as if he had run a long way. "Now, Holdfast, what are you so out of breath about?" said the ass. "Oh dear!" said the dog, "now I am old, I get weaker every day, and can do no good in the hunt, so, as my master was going to have me killed, I have made my escape; but now, how am I to gain a living?" - "I will tell you what," said the ass, "I am going to Bremen to become town musician. You may as well go with me, and take up music too. I can play the lute, and you can beat the drum." And the dog consented, and they walked on together. It was not long before they came to a cat sitting in the road, looking as dismal as three wet days. "Now then, what is the matter with you, old shaver?" said the ass. "I should like to know who would be cheerful when his neck is in danger," answered the cat. "Now that I am old my teeth are getting blunt, and I would rather sit by the oven and purr than run about after mice, and my mistress wanted to drown me; so I took myself off; but good advice is scarce, and I do not know what is to become of me." - "Go with us to Bremen," said the ass, "and become town musician. You understand serenading." The cat thought well of the idea, and went with them accordingly. After that the three travellers passed by a yard, and a cock was perched on the gate crowing with all his might. "Your cries are enough to pierce bone and marrow," said the ass; "what is the matter?" - "I have foretold good weather for Lady-day, so that all the shirts may be washed and dried; and now on Sunday morning company is coming, and the mistress has told the cook that I must be made into soup, and this evening my neck is to be wrung, so that I am crowing with all my might while I can." - "You had much better go with us, Chanticleer," said the ass. "We are going to Bremen. At any rate that will be better than dying. You have a powerful voice, and when we are all performing together it

will have a very good effect." So the cock consented, and they went on all four together.

But Bremen was too far off to be reached in one day, and towards evening they came to a wood, where they determined to pass the night. The ass and the dog lay down under a large tree; the cat got up among the branches, and the cock flew up to the top, as that was the safest place for him. Before he went to sleep he looked all round him to the four points of the compass, and perceived in the distance a little light shining, and he called out to his companions that there must be a house not far off, as he could see a light, so the ass said, "We had better get up and go there, for these are uncomfortable quarters." The dog began to fancy a few bones, not quite bare, would do him good. And they all set off in the direction of the light, and it grew larger and brighter, until at last it led them to a robber's house, all lighted up. The ass, being the biggest, went up to the window, and looked in. "Well, what do you see?" asked the dog. "What do I see?" answered the ass; "here is a table set out with splendid eatables and drinkables, and robbers sitting at it and making themselves very comfortable." - "That would just suit us," said the cock. "Yes, indeed, I wish we were there," said the ass. Then they consulted together how it should be managed so as to get the robbers out of the house, and at last they hit on a plan. The ass was to place his forefeet on the window-sill, the dog was to get on the ass's back, the cat on the top of the dog, and lastly the cock was to fly up and perch on the cat's head. When that was done, at a given signal they all began to perform their music. The ass brayed, the dog barked, the cat mewed, and the cock crowed; then they burst through into the room, breaking all the panes of glass. The robbers fled at the dreadful sound; they thought it was some goblin, and fled to the wood in the utmost terror. Then the four companions sat down to table, made free with the remains of the meal, and feasted as if they had been hungry for a month.

And when they had finished they put out the lights, and each sought out a sleeping-place to suit his nature and habits. The ass laid himself down outside on the dunghill, the dog behind the door, the cat on the hearth by the warm ashes, and the cock settled himself in the cockloft, and as they were all tired with their long journey they soon fell fast asleep. When midnight drew near, and the robbers from afar saw that no light was burning, and that everything appeared quiet, their captain said to them that he thought that they had run away without reason, telling one of them

to go and reconnoitre. So one of them went, and found everything quite quiet; he went into the kitchen to strike a light, and taking the glowing fiery eyes of the cat for burning coals, he held a match to them in order to kindle it. But the cat, not seeing the joke, flew into his face, spitting and scratching. Then he cried out in terror, and ran to get out at the back door, but the dog, who was lying there, ran at him and bit his leg; and as he was rushing through the yard by the dunghill the ass struck out and gave him a great kick with his hind foot; and the cock, who had been wakened with the noise, and felt quite brisk, cried out, "Cock-a-doodle-doo!" Then the robber got back as well as he could to his captain, and said, "Oh dear! in that house there is a gruesome witch, and I felt her breath and her long nails in my face; and by the door there stands a man who stabbed me in the leg with a knife; and in the yard there lies a black spectre, who beat me with his wooden club; and above, upon the roof, there sits the justice, who cried, 'Bring that rogue here!' And so I ran away from the place as fast as I could." From that time forward the robbers never ventured to that house, and the four Bremen town musicians found themselves so well off where they were, that there they stayed. And the person who last related this tale is still living, as you see.

I musicanti di Brema

Un uomo aveva un asino che lo aveva servito assiduamente per molti anni; ma ora le forze lo abbandonavano e di giorno in giorno diveniva sempre più incapace di lavorare. Allora il padrone pensò di toglierlo di mezzo, ma l'asino si accorse che non tirava buon vento, scappò e prese la via di Brema: là, pensava, avrebbe potuto fare parte della banda municipale. Dopo aver camminato un po', trovò un cane da caccia che giaceva sulla strada, ansando come uno sfinito dalla corsa. "Perché, soffi così?" domandò l'asino. "Ah," rispose il cane, "siccome sono vecchio e divento ogni giorno più debole e non posso più andare a caccia, il mio padrone voleva accoppiarmi, e allora me la sono data a gambe; ma adesso come farò a guadagnarmi il pane?" - "Sai?" disse l'asino. "Io vado a Brema a fare il musicante, vieni anche tu e fatti assumere nella banda." Il cane era d'accordo e andarono avanti. Poco dopo trovarono per strada un gatto dall'aspetto molto afflitto. "Ti è andato storto qualcosa?" domandò l'asino. "Come si fa a essere allegri se ne va di mezzo la pelle? Dato che invecchio, i miei denti si smussano e preferisco starmene a fare le fusa accanto alla stufa invece di dare la caccia ai topi, la mia padrona ha tentato di annegarmi; l'ho scampata, è vero, ma adesso è un bel pasticcio: dove andrò?" - "Vieni con noi a Brema: ti intendi di serenate, puoi entrare nella banda municipale." Il gatto acconsentì e andò con loro. Poi i tre fuggiaschi passarono davanti a un cortile; sul portone c'era il gallo del pollaio che strillava a più non posso. "Strilli da rompere i timpani," disse l'asino, "che ti piglia?" - "Ho annunciato il bel tempo," rispose il gallo, "perché, è il giorno in cui la Madonna ha lavato le camicine a Gesù Bambino e vuol farle asciugare; ma domani, che è festa, verranno ospiti, e la padrona di casa, senza nessuna pietà, ha detto alla cuoca che vuole mangiarmi lesso, così questa sera devo lasciarmi tagliare il collo. E io grido a squarciagola finché, posso." - "Macché, Cresta rossa," disse l'asino, "vieni piuttosto con noi, andiamo a Brema; qualcosa meglio della morte lo trovi dappertutto; tu hai una bella voce e, se faremo della musica tutti insieme, sarà una bellezza!" Al gallo piacque la proposta e se ne andarono tutti e quattro.

Ma non potevano raggiungere Brema in un giorno e la sera giunsero in un bosco dove si apprestarono a passare la notte. L'asino e il cane si sdraiarono

sotto un albero alto, mentre il gatto e il gallo salirono sui rami, ma il gallo volò fino in cima, dov'egli era più al sicuro. Prima di addormentarsi guardò ancora una volta in tutte le direzioni, e gli parve di vedere in lontananza una piccola luce, così gridò ai compagni che, non molto distante, doveva esserci una casa poiché, splendeva un lume. Allora l'asino disse: "Mettiamoci in cammino e andiamo, perché, qui l'alloggio è cattivo." E il cane aggiunse: "Sì, un paio d'ossa e un po' di carne mi andrebbero anche bene!" Perciò si avviarono verso la zona da cui proveniva la luce e, ben presto, la videro brillare più chiara e sempre più grande, finché, giunsero davanti a una casa bene illuminata dove abitavano i briganti. L'asino, che era il più alto, si avvicinò alla finestra e guardò dentro. "Cosa vedi, testa grigia?" domandò il gallo. "Cosa vedo?" rispose l'asino. "Una tavola apparecchiata con ogni ben di Dio e attorno i briganti che se la spassano." - "Farebbe proprio al caso nostro," disse il gallo. "Sì, sì; ah, se fossimo là dentro!" esclamò l'asino. Allora gli animali tennero consiglio sul modo di cacciar fuori i briganti, e alla fine trovarono il sistema. L'asino dovette appoggiarsi alla finestra con le zampe davanti, il cane saltare sul dorso dell'asino, il gatto arrampicarsi sul cane, e infine il gallo si alzò in volo e si posò sulla testa del gatto. Fatto questo, a un dato segnale incominciarono tutti insieme il loro concerto: l'asino tagliava, il cane abbaïava, il gatto miagolava e il gallo cantava; poi dalla finestra piombarono nella stanza facendo andare in pezzi i vetri. I briganti, spaventati da quell'orrendo schiamazzo, credettero che fosse entrato uno spettro e fuggirono atterriti nel bosco. I quattro compagni sedettero a tavola, si accontentarono di quello che era rimasto e mangiarono come se dovessero patir la fame per un mese.

Quando ebbero finito, i quattro musicisti spensero la luce e si cercarono un posto per dormire comodamente, ciascuno secondo la propria natura. L'asino si sdraiò sul letamaio, il cane dietro la porta, il gatto sulla cenere calda del camino e il gallo si posò sulla trave maestra; e poiché, erano tanto stanchi per il lungo cammino, si addormentarono subito. Passata la mezzanotte, i briganti videro da lontano che in casa non ardeva più nessun lume e tutto sembrava tranquillo; allora il capo disse: "Non avremmo dovuto lasciarci impaurire" e mandò uno a ispezionare la casa. Costui trovò tutto tranquillo andò in cucina ad accendere un lume e, scambiando gli occhi sfavillanti del gatto per carboni ardenti, vi accostò uno zolfanello perché, prendesse fuoco. Ma il gatto se n'ebbe a male e gli saltò in faccia, sputando e graffiando. Il brigante si spaventò a morte e tentò di fuggire dalla porta sul retro, ma là era sdraiato il cane che saltò su e lo morse

a una gamba; e quando attraversò dl corsa il cortile, passando davanti al letamaio, l'asino gli diede un bel calcio con la zampa di dietro; e il gallo, che si era svegliato per il baccano, strillò tutto arzillo dalla sua trave: "Chicchiricchi!" Allora il brigante tornò dal suo capo correndo a più non posso e disse: "Ah, in casa c'è un'orribile strega che mi ha soffiato addosso e mi ha graffiato la faccia con le sue unghiacce e sulla porta c'è un uomo con un coltello che mi ha ferito alla gamba; e nel cortile c'è un mostro nero che mi si è scagliato contro con una mazza di legno; e in cima al tetto il giudice gridava: 'Portatemi quel furfante!' Allora me la sono data a gambe!" Da quel giorno i briganti non si arrischiaron più a ritornare nella casa, ma i quattro musicanti di Brema ci stavano così bene che non vollero andarsene. E a chi per ultimo l'ha raccontata ancor la bocca non s'è freddata.

Les musiciens de Brême

Un homme avait un âne qui l'avait servi fidèlement pendant longues années, mais dont les forces étaient à bout, si bien qu'il devenait chaque jour plus impropre au travail. Le maître songeait à le dépouiller de sa peau; mais l'âne, s'apercevant que le vent soufflait du mauvais côté, s'échappa et prit la route de Brême: "Là, se disait-il, je pourrai devenir musicien de la ville." Comme il avait marché quelque temps, il rencontra sur le chemin un chien de chasse qui jappait comme un animal fatigué d'une longue course. "Qu'as-tu donc à japper de la sorte, camarade?" lui dit-il. "Ah!" répondit le chien, "parce que je suis vieux, que je m'affaiblis tous les jours et que je ne peux plus aller à la chasse, mon maître a voulu m'assommer; alors j'ai pris la clef des champs; mais comment ferais-je pour gagner mon pain?" - "Eh bien!" dit l'âne, "je vais à Brême pour m'y faire musicien de la ville, viens avec-moi et fais-toi aussi recevoir dans la musique. Je jouerai du luth, et toi tu sonneras les timbales." Le chien accepta et ils suivirent leur route ensemble. A peu de distance, ils trouvèrent un chat couché sur le chemin et faisant une figure triste comme une pluie de trois jours. "Qu'est-ce donc qui te chagrine, vieux frise-moustache?" lui dit l'âne. "On n'est pas de bonne humeur quand on craint pour sa tête," répondit le chat, "parce que j'avance en âge, que mes dents sont usées et que j'aime mieux rester couché derrière le poêle et filer mon rouet que de courir après les souris, ma maîtresse a voulu me noyer; je me suis sauvé à temps: mais maintenant que faire, et où aller?" - "Viens avec nous à Brême; tu t'entends fort bien à la musique nocturne, tu te feras comme nous musicien de la ville." Le chat goûta l'avis et partit avec eux. Nos vagabonds passèrent bientôt devant une cour, sur la porte de laquelle était perché un coq qui criait du haut de sa tête. "Tu nous perces la moelle des os," dit l'âne, "qu'as-tu donc à crier de la sorte?" - "J'ai annoncé le beau temps," dit le coq, "car c'est aujourd'hui le jour où Notre-Dame a lavé les chemises de l'enfant Jésus et où elle doit les sécher; mais, comme demain dimanche on reçoit ici à dîner, la maîtresse du logis est sans pitié pour moi; elle a dit à la cuisinière qu'elle me mangerait demain en potage, et ce soir il faudra me laisser couper le cou. Aussi crié-je de toute mon haleine, pendant que je respire encore." - "Bon!" dit l'âne, "crête rouge que tu es, viens plutôt à

Brême avec nous; tu trouveras partout mieux que la mort tout au moins: tu as une bonne voix, et, quand nous ferons de la musique ensemble, notre concert aura une excellente façon.” Le coq trouva la proposition de son goût, et ils détalèrent tous les quatre ensemble.

Ils ne pouvaient atteindre la ville de Brême le même jour; ils arrivèrent le soir dans une forêt où ils comptaient passer la nuit. L’âne et le chien s’établirent sous un grand arbre, le chat et le coq y grimpèrent, et même le coq prit son vol pour aller se percher tout au haut, où il se trouverait plus en sûreté. Avant de s’endormir, comme il promenait son regard aux quatre vents, il lui sembla qu’il voyait dans le lointain une petite lumière; il cria à ses compagnons qu’il devait y avoir une maison à peu de distance, puisqu’on apercevait une clarté. “S’il en est ainsi,” dit l’âne, “délogeons et marchons en hâte de ce côté, car cette auberge n’est nullement de mon goût.” Le chien ajouta: “En effet, quelques os avec un peu de viande ne me déplairaient pas.” Ils se dirigèrent donc vers le point d’où partait la lumière; bientôt ils la virent briller davantage et s’agrandir, jusqu’à ce qu’enfin ils arrivèrent en face d’une maison de brigands parfaitement éclairée. L’âne, comme le plus grand, s’approcha de la fenêtre et regarda en dedans du logis. “Que vois-tu là, grison?” lui demanda le coq. “Ce que je vois?” dit l’âne, “une table chargée de mets et de boisson, et alentour des brigands qui s’en donnent à cœur joie.” - “Ce serait bien notre affaire,” dit le coq. “Oui, certes!” reprit l’âne, “ah! si nous étions là!” Ils se mirent à rêver sur le moyen à prendre pour chasser les brigands; enfin ils se montrèrent. L’âne se dressa d’abord en posant ses pieds de devant sur la fenêtre, le chien monta sur le dos de l’âne, le chat grimpa sur le chien, le coq prit son vol et se posa sur la tête du chat. Cela fait, ils commencèrent ensemble leur musique à un signal donné. L’âne se mit à braire, le chien à aboyer, le chat à miauler, le coq à chanter puis ils se précipitèrent par la fenêtre dans la chambre en enfonçant les carreaux qui volèrent en éclats. Les voleurs, en entendant cet effroyable bruit, se levèrent en sursaut, ne doutant point qu’un revenant n’entrât dans la salle, et se sauvèrent tout épouvantés dans la forêt. Alors les quatre compagnons s’assirent à table, s’arrangèrent de ce qui restait, et mangèrent comme s’ils avaient dû jeûner un mois.

Quand les quatre instrumentistes eurent fini, ils éteignirent les lumières et cherchèrent un gîte pour se reposer, chacun selon sa nature et sa commodité. L’âne se coucha sur le fumier, le chien derrière la porte, le chat dans le foyer près de la cendre chaude, le coq sur une solive; et, comme ils

étaient fatigués de leur longue marche, ils ne tardèrent pas à s'endormir. Après minuit, quand les voleurs aperçurent de loin qu'il n'y avait plus de clarté dans leur maison et que tout y paraissait tranquille, le capitaine dit: "Nous n'aurions pas dû pourtant nous laisser ainsi mettre en déroute," et il ordonna à un de ses gens d'aller reconnaître ce qui se passait dans la maison. Celui qu'il envoyait trouva tout en repos; il entra dans la cuisine et voulut allumer de la lumière; il prit donc une allumette, et comme les yeux brillants et enflammés du chat lui paraissaient deux charbons ardents, il en approcha l'allumette pour qu'elle prît feu. Mais le chat n'entendait pas raillerie; il lui sauta au visage et l'égratigna en jurant. Saisi d'une horrible peur, l'homme courut vers la porte pour s'enfuir; mais le chien qui était couché tout auprès, s'élança sur lui et le mordit à la jambe; comme il passait dans la cour à côté du fumier, l'une lui détacha une ruade violente avec ses pieds de derrière, tandis que le coq, réveillé par le bruit et déjà tout alerte, criait du haut de sa solive: "Kikeriki!" Le voleur courut à toutes jambes vers son capitaine et dit: "Il y a dans notre maison une affreuse sorcière qui a souillé sur moi et m'a égratigné la figure avec ses longs doigts; devant la porte est un homme armé d'un couteau, dont il m'a piqué la jambe; dans la cour se tient un monstre noir, qui m'a assommé d'un coup de massue, et au haut du toit est posé le juge qui criait: 'Amenez devant moi ce pendard!' Aussi me suis-je mis en devoir de m'esquiver." Depuis lors, les brigands n'osèrent plus s'aventurer dans la maison, et les quatre musiciens de Brême s'y trouvèrent si bien qu'ils n'en voulurent plus sortir.

Nëna Hole

Na ishte njëherë një grua e ve me dy vajza. Njëra nga këto vajza na ishte e bukur dhe punëtore, kurse tjetra e shëmtuar dhe përtace. Mirëpo gruaja e donte fort vajzën e shëmtuar e përtace, sepse kjo ishte bija e saj e vërtetë dhe nuk donte ta lodhte e mundonte. Kështu, vajza tjetër duhej të bënte gjithë punët e shtëpisë, që nga të lehtat, gjer te më të rëndat. Pa na i duhej vajzës së mjerë çdo ditë, si t'i kishin mbaruar punët e shtëpisë, të dilte në rrugë të madhe, të ulej buzë një pusi e të tirrte e të tirrte pa pushim, gjersa gishtat t'i përgjakeshin.

Një ditë prej ditësh gjaku filloi t'i rridhte nga gishtat kësaj vajzës, aq sa tërë furka erdh e u përlye me gjak. Atëherë vajza u përkul te pusi që ta lante, po ç'ndodhi? Furka i shpëtoi nga dora e i ra në pus! Vajza e mjerë filloi të qante me të madhe dhe shkoi fill e te njerka e i rrëfeu çfarë i kishte ndodhur. Po gruaja e pamëshirshme e qortoi rëndë e ashpër dhe më në fund i tha:

- Tani, si e lëshove furkën, shko e gjeje përsëri. Bëj ç'të duash, unë dua furkën në shtëpi!

Kështu, vajza u kthye te pusi pa ditur se si të bënte. Ashtu, e dëshpëruar siç ishte, hyri në pus për të gjetur furkën dhe i ra të fikët. Por, kur u përmend, kjo vajza na e gjeti veten midis një luadhi ku shndriste dielli e lulëzonin mijëra e mijëra lule të bukura.

Vajza mori rrugën përmes luadhit. Ec e ec, ec e ec, na arrin përpara një furre. Kjo furra ishte mbushur plot me bukë që po thërrisnin:

- Nxirrmë, nxirrmë jashtë, se po digjem. Kam kohë që jam pjekur!

Vajza hyri sakaq brenda, rrëmbeu lopatën e furrës dhe fët e fët i nxori të gjitha bukët jashtë. Pastaj vazhdoi rrugën.

Ec e ec, ec e ec, na arrin te një pemë që ishte ngarkuar plot me mollë e që thërriste:

- Shkundmë, shkundmë! Sa s'po thyhem nga gjithë këto mollë!

Vajza shkundi mollën dhe kokrrat e saj filluan të binin në të katër anët. Ajo e shkundi dhe e shkundi gjersa më në fund s'mbeti mollë në dru. Pastaj i grumbulloi të gjitha kokrrat në një vend dhe vazhdoi rrugën.

Ec e ec, ec e ec e më në fund vajza na arrin te një shtëpi e vogël: aty na takon një grua plakë me ca dhëmbë aq të mëdhenj, sa vajzës i hyri data e deshi t'ia mbathte. Mirëpo gruaja i thirri:

- Pse ke frikë, moj bijë? Eja rri këtu me mua dhe, po të m'i bësh punët e shtëpisë ashtu si duhet, ke për të parë sa mirë do të të dalë. Sidomos të kesh mendjen që shtratin të ma ndreqësh shumë mirë dhe jastëkët e dyshekun të m'i shkundësh e të m'i shkundësh, sa puplat të fluturojnë e në tokë të bjerë dëborë. Unë jam nëna Hole.

Plaka i foli kaq ëmbël, sa vajza mori zemër dhe vendosi të hynte brenda e të vihej në shërbim të saj.

Ajo iu përvesh punëve dhe filloi t'i kryente plakës të gjitha shërbimet ashtu si dëshironte. Dyshekun e jastëkët ia shkundte gjithmonë aq fort, sa puplat binin poshtë si flokë dëbore. Kurrë s'dëgjoji vajza në atë shtëpi një fjalë të keqe e të vrazhdë, po çdo ditë lëvdata e përkëdhelje.

Si kaloi kështu një kohë të gjatë te nëna Hole, vajza filloi të trishtohej, pa e kuptuar në fillim as vetë përse trishtohej e çfarë e mundonte. Më në fund, kur e kuptoi se trishtimi i vinte ngaqë e kishte marrë malli për shtëpinë, ndonëse këtu po kalonte një mijë herë më mirë se atje, shkoi e i tha nënë Holes:

- Më ka marrë malli për shtëpinë, nënë Hole. Unë këtu po ia kaloj shumë më mirë se atje, po prapë e shoh se nuk qëndroj dot më. Dua përsëri të ngjitem lart, te njerëzit e mi.

Nëna Hole iu përgjigj:

- Më pëlqen që ti dëshiruar të kthehesh në shtëpinë tënde. Më ke shërbyer me besnikëri e ashtu si duhet, prandaj do të të ngjis unë vetë lart.

Kështu tha nënë Hole dhe, si e zuri për dore vajzën, e shpuri përpara një shpelle. Me t'u afruar këtu, gryka e shpellës u hap dhe, pikërisht atëherë kur vajza ndodhej nën të, filloi të binte një shi i artë. Tërë ari erdh e iu ngjit vajzës për trup.

- Ti e meriton këtë, - i tha plaka, - sepse je vajzë punëtore, - dhe ia ktheu vajzës furkën që i kishte rënë në pus. Pastaj gryka e shpellës u mbyll përsëri dhe sakaq vajza u gjend mbi dhe e jo fort larg shtëpisë së vet.

Me të arritur vajza punëtore në oborrin e shtëpisë, gjeli hipi mbi pus dhe filloi të thërriste me të madhe:

- Kikiriku! Vajza jonë u kthye përsëri, e mbuluar me ar!

Vajza hyri brenda dhe njerka me të motrën, kur e panë ashtu mbuluar në ar, e pritën mirë.

Kur dëgjoji njerka ato që tregoi thjesht, i hyri lakmia që ta çonte edhe të bijën te nëna Hole.

Kështu u desh që edhe e bija të shkonte e të ulej pranë pusit për të tjerë, po që furka të përlyhej me gjak, e dini ç'bëri vajza përtace? Ajo e futi dorën në një gardh me gjemba, shpoi gishtin dhe me gjakun që i doli nga gishti përllangu furkën. Pastaj e lëshoi në pus dhe hyri edhe vetë brenda. Kështu edhe kjo, si e motra, u ndodh midis luadhut të bukur dhe ndoqi rrugën e saj. Kur arriti te furra e bukës vajza përtace, bukët thirrën përsëri:

- Nxirrmë, nxirrmë jashtë se do të digjem, kam kohë që jam pjekur!

Mirëpo përtacja ia pat:

- Jo, jo, s'kam pse t'ju nxjerr. E pse të ndyhem? - Kështu tha ajo dhe vazhdoi rrugën. Shko e shko u gjend te pema me mollë, që po thërriste:

- Shkundmë, shkundmë! Sa s'po thyhem nga gjithë këto mollë.

Mirëpo, në vend që ta shkundte mollën, vajza u përgjigj:

- Ama ç'dashke ti! Të të shkund që të më bjerë ndonjë kokërr kresë, ë? - Dhe kështu vajza përtace vazhdoi rrugën.

Kur arriti përpara shtëpisë së nënë Holes, ajo nuk u tremb, se kish dëgjuar për të e për dhëmbët e saj të mëdhenj. Pranoi menjëherë edhe të hynte në shërbim të saj.

Ditën e parë kjo vajza i mblodhi forcat, u bë e zellshme dhe e dëgjoj me vëmendje nënë Holen, se e kishte mendjen te shiu i artë që do t'ia mbulonte trupin në ar. Ditën e dytë ra në përtësë, të tretën edhe më shumë, aq sa një mëngjes nuk deshi fare të ngrihej nga shtrati. Ajo nuk ia shkundte mirë dyshekun e jastëkun, që puplat të fluturonin.

Nënë Holja u mërzit shpejt prej saj dhe e la të lirë. Përtacja u gëzua shumë dhe kujtoi se kishte ardhur koha të binte ai shiu i praruar që do ta vishte në ar.

Nëna Hole e shpuri edhe vajzën përtace te shpella. Mirëpo, kur ajo qëndroi nën të, në vend të arit, prej grykës së shpellës filloi të dilte zift.

- Ja, këtë shpërblim meriton ti! - i tha nëna Hole.

Kështu, vajza përtace u kthye në shtëpi e mbuluar në zift. Kur kjo hyri në oborr, gjeli mbi pus filloi të këndonte:

- Kikiriku! Erdhi përsëri vajza jonë e fëlliqur!

Mirëpo zifti nuk iu shqit nga trupi vajzës përtace gjithë jetën e jetës.

Frau Holle

Eine Witwe hatte zwei Töchter, davon war die eine schön und fleißig, die andere häßlich und faul. Sie hatte aber die häßliche und faule, weil sie ihre rechte Tochter war, viel lieber, und die andere mußte alle Arbeit tun und der Aschenputtel im Hause sein. Das arme Mädchen mußte sich täglich auf die große Straße bei einem Brunnen setzen und mußte so viel spinnen, daß ihm das Blut aus den Fingern sprang. Nun trug es sich zu, daß die Spule einmal ganz blutig war, da bückte es sich damit in den Brunnen und wollte sie abwaschen; sie sprang ihm aber aus der Hand und fiel hinab. Es weinte, lief zur Stiefmutter und erzählte ihr das Unglück. Sie schalt es aber so heftig und war so unbarmherzig, daß sie sprach: "Hast du die Spule hinunterfallen lassen, so hol sie auch wieder herauf." Da ging das Mädchen zu dem Brunnen zurück und wußte nicht, was es anfangen sollte; und in seiner Herzensangst sprang es in den Brunnen hinein, um die Spule zu holen. Es verlor die Besinnung, und als es erwachte und wieder zu sich selber kam, war es auf einer schönen Wiese, wo die Sonne schien und vieltausend Blumen standen. Auf dieser Wiese ging es fort und kam zu einem Backofen, der war voller Brot; das Brot aber rief: "Ach, zieh mich raus, zieh mich raus, sonst verbrenn ich: ich bin schon längst ausgebacken." Da trat es herzu und holte mit dem Brotschieber alles nacheinander heraus. Danach ging es weiter und kam zu einem Baum, der hing voll Äpfel, und rief ihm zu: "Ach, schüttel mich, schüttel mich, wir Äpfel sind alle miteinander reif." Da schüttelte es den Baum, daß die Äpfel fielen, als regneten sie, und schüttelte, bis keiner mehr oben war; und als es alle in einen Haufen zusammengelegt hatte, ging es wieder weiter. Endlich kam es zu einem kleinen Haus, daraus guckte eine alte Frau, weil sie aber so große Zähne hatte, ward ihm angst, und es wollte fortlaufen. Die alte Frau aber rief ihm nach: "Was fürchtest du dich, liebes Kind? Bleib bei mir, wenn du alle Arbeit im Hause ordentlich tun willst, so soll dir's gut gehn. Du mußt nur achtgeben, daß du mein Bett gut machst und es fleißig aufschüttelst, daß die Federn fliegen, dann schneit es in der Welt; ich bin die Frau Holle." Weil die Alte ihm so gut zusprach, so faßte sich das Mädchen ein Herz, willigte ein und begab sich in ihren Dienst. Es besorgte auch alles nach ihrer Zufriedenheit und schüttelte ihr das Bett immer

gewaltig, auf daß die Federn wie Schneeflocken umherflogen; dafür hatte es auch ein gut Leben bei ihr, kein böses Wort und alle Tage Gesottenes und Gebratenes. Nun war es eine Zeitlang bei der Frau Holle, da ward es traurig und wußte anfangs selbst nicht, was ihm fehlte, endlich merkte es, daß es Heimweh war; ob es ihm hier gleich vieltausendmal besser ging als zu Haus, so hatte es doch ein Verlangen dahin. Endlich sagte es zu ihr: "Ich habe den Jammer nach Haus gekriegt, und wenn es mir auch noch so gut hier unten geht, so kann ich doch nicht länger bleiben, ich muß wieder hinauf zu den Meinigen." Die Frau Holle sagte: "Es gefällt mir, daß du wieder nach Haus verlangst, und weil du mir so treu gedient hast, so will ich dich selbst wieder hinaufbringen." Sie nahm es darauf bei der Hand und führte es vor ein großes Tor. Das Tor ward aufgetan, und wie das Mädchen gerade darunter stand, fiel ein gewaltiger Goldregen, und alles Gold blieb an ihm hängen, so daß es über und über davon bedeckt war. "Das sollst du haben, weil du so fleißig gewesen bist," sprach die Frau Holle und gab ihm auch die Spule wieder, die ihm in den Brunnen gefallen war. Darauf ward das Tor verschlossen, und das Mädchen befand sich oben auf der Welt, nicht weit von seiner Mutter Haus; und als es in den Hof kam, saß der Hahn auf dem Brunnen und rief.

Mother Hulda

A widow had two daughters; one was pretty and industrious, the other was ugly and lazy. And as the ugly one was her own daughter, she loved her much the best, and the pretty one was made to do all the work, and be the drudge of the house. Every day the poor girl had to sit by a well on the high road and spin until her fingers bled. Now it happened once that as the spindle was bloody, she dipped it into the well to wash it; but it slipped out of her hand and fell in. Then she began to cry, and ran to her step-mother, and told her of her misfortune; and her stepmother scolded her without mercy, and said in her rage: "As you have let the spindle fall in, you must go and fetch it out again!" Then the girl went back again to the well, not knowing what to do, and in the despair of her heart she jumped down into the well the same way the spindle had gone. After that she knew nothing; and when she came to herself she was in a beautiful meadow, and the sun was shining on the flowers that grew round her. And she walked on through the meadow until she came to a baker's oven that was full of bread; and the bread called out to her: "Oh, take me out, take me out, or I shall burn; I am baked enough already!" Then she drew near, and with the baker's peel she took out all the loaves one after the other. And she went farther on till she came to a tree weighed down with apples, and it called out to her: "Oh, shake me, shake me, we apples are all of us ripe!" Then she shook the tree until the apples fell like rain, and she shook until there were no more to fall; and when she had gathered them together in a heap, she went on farther. At last she came to a little house, and an old woman was peeping out of it, but she had such great teeth that the girl was terrified and about to run away, only the old woman called her back. "What are you afraid of, my dear child? Come and live with me, and if you do the house-work well and orderly, things shall go well with you. You must take great pains to make my bed well, and shake it up thoroughly, so that the feathers fly about, and then in the world it snows, for I am Mother Hulda." As the old woman spoke so kindly, the girl took courage, consented, and went to her work. She did everything to the old woman's satisfaction, and shook the bed with such a will that the feathers flew about like snow-flakes: and so she led a good life, had never a cross

word, but boiled and roast meat every day. When she had lived a long time with Mother Hulda, she began to feel sad, not knowing herself what ailed her; at last she began to think she must be home-sick; and although she was a thousand times better off than at home where she was, yet she had a great longing to go home. At last she said to her mistress: "I am homesick, and although I am very well off here, I cannot stay any longer; I must go back to my own home." Mother Hulda answered: "It pleases me well that you should wish to go home, and, as you have served me faithfully, I will undertake to send you there!" She took her by the hand and led her to a large door standing open, and as she was passing through it there fell upon her a heavy shower of gold, and the gold hung all about her, so that she was covered with it. "All this is yours, because you have been so industrious," said Mother Hulda; and, besides that, she returned to her her spindle, the very same that she had dropped in the well. And then the door was shut again, and the girl found herself back again in the world, not far from her mother's house; and as she passed through the yard the cock stood on the top of the well and cried.

Madama Holle

Una vedova aveva due figlie, una bella e laboriosa, l'altra brutta e pigra. Ma ella preferiva di gran lunga quest'ultima, perché, era la sua vera figlia, e all'altra toccava tutto il lavoro come alla Cenerentola di casa. Ella doveva sedere ogni giorno accanto a una fontana, sulla strada maestra, e filare finché, le sprizzava il sangue dalle dita.

Un giorno che la conocchia era tutta insanguinata, ella si chinò sulla fonte per lavarla; ma la conocchia le sfuggì di mano e le cadde in acqua. Piangendo corse dalla matrigna e le raccontò la disgrazia, ma quella la rimproverò aspramente e le disse con durezza: "Se hai lasciato cadere la conocchia, va' a ripescarla!"

Allora la fanciulla ritornò alla fontana e non sapeva che fare, così, nell'affanno, ci saltò dentro. Quando ritornò in sé, si trovò in un bel prato dove splendeva il sole e c'erano fiori a migliaia. S'incamminò per il prato e giunse a un forno pieno di pane; ma il pane gridò:

"Ah, tirami fuori, tirami fuori, altrimenti brucio! Sono cotto da un pezzo!"

Allora ella si accostò e tirò fuori i pani.

Poi andò avanti e giunse a un albero carico di mele che le gridò:

"Ah, scuotimi, scuotimi! noi mele siamo tutte mature!"

Ella scosse l'albero e cadde una pioggia di mele, e continuò a scuotere finché, sulla pianta non ne rimase nessuna, poi proseguì la sua strada. Finalmente arrivò a una casetta da cui spiava una vecchia con dei denti così lunghi che ella s'impaurì e voleva fuggire. Ma la vecchia le gridò: "Non aver paura, cara bambina, resta con me; se sbrigherai per bene tutte le faccende di casa, ti troverai contenta. Devi soltanto badare a rifarmi bene il letto e a sprimacciarlo con cura di modo che le piume volino. Allora sulla terra nevierà. Io sono Madama Holle."

La vecchia le parlava con tanta bontà che la fanciulla accettò la proposta ed entrò al suo servizio.

Provvedeva a ogni cosa con soddisfazione della padrona e le sprimacciava sempre il letto con molta energia. Perciò ella viveva bene con la vecchia: mai una parola aspra e tutti i giorni lesso e arrosto. Rimase con Madama Holle per un certo periodo di tempo, poi il suo cuore si fece triste

e, anche se lì stava mille volte meglio che a casa, provava tuttavia desiderio di tornarvi. Finalmente disse alla vecchia:

“Sento nostalgia di casa mia e, anche se qui sto tanto bene, non posso rimanere.”

Madama Holle disse:

“Hai ragione, e poiché, mi hai servita così fedelmente, ti riporterò su io stessa.”

La prese per mano e la condusse davanti a un grosso portone. Il portone fu aperto e, mentre la fanciulla era là sotto, cadde una gran pioggia d'oro, e l'oro le rimase attaccato e la ricoprì tutta.

“Te lo sei meritato perché, sei stata così diligente,” disse Madama Holle, e le rese anche la conocchia che le era caduta nella fontana. Poi il portone fu chiuso e la fanciulla si trovò sulla terra non lontano dalla casa di sua madre; e quando entrò nel cortile, il gallo sul pozzo strillò:

“Chicchirichì!

La nostra bimba d'oro è ancora qui!”

Poi andò dalla madre e, poiché, si presentò tutta ricoperta d'oro, fu accolta benevolmente.

Quando la madre udì come si fosse guadagnata quella gran ricchezza, volle procurare la stessa fortuna all'altra figlia brutta e pigra.

Anch'essa dovette sedersi accanto alla fonte e filare; e, per insanguinare la conocchia, si punse le dita cacciando la mano fra i rovi. Poi buttò la conocchia nella fonte e ci saltò dentro anche lei. Si trovò, come la sorella, sul bel prato, e seguì il medesimo sentiero. Quando giunse al forno, il pane gridò di nuovo:

“Ah, tirami fuori, tirami fuori, se no brucio! Sono cotto da un pezzo!”

Ma la pigrona rispose: “Come se avessi voglia di insudiciarmi!” e proseguì.

Poi giunse al melo che gridò: “Ah, scuotimi, scuotimi! Noi mele siamo tutte mature!”

Ma ella rispose: “Per l'appunto: potrebbe cadermene una in testa!” e proseguì per la sua strada.

Quando giunse davanti alla casa di Madama Holle, non ebbe paura perché, già sapeva dei suoi dentoni, ed entrò subito a servizio da lei.

Il primo giorno si sforzò di essere diligente, e obbedì a Madama Holle se questa le diceva qualcosa, perché, pensava a tutto l'oro che le avrebbe regalato; ma il secondo giorno incominciò già a poltrire e il terzo ancora di più: non voleva più alzarsi la mattina, faceva male il letto di Madama Holle e non lo scuoteva bene da far volare le piume.

Madama Holle se ne stancò presto e la licenziò. La ragazza era ben contenta perché, si aspettava la pioggia d'oro. Madama Holle condusse anche lei al portone ma, quando la ragazza fu là sotto, invece dell'oro le rovesciò addosso un gran paiolo di pece. "Questo è il ringraziamento per i tuoi servigi," disse Madama Holle, e chiuse il portone.

Allora la pigrona arrivò a casa tutta coperta di pece e non riuscì più a liberarsene per tutta la vita. E il gallo sul pozzo, al vederla, gridò:

"Chicchirichì! La nostra bimba sporca è ancora qui!"

E la pece le resto attaccata addosso e non volle andarsene finché visse.

Dame Hiver

Une veuve avait deux filles, l'une jolie et courageuse, l'autre paresseuse et laide. C'était à la seconde qu'elle donnait sa préférence, parce que cette fille laide et paresseuse était sa propre fille et l'autre avait tout le travail à faire dans la maison dont elle était la Cendrillon. Elle devait chaque jour aller sur la grand-route s'asseoir près du puits et filer, filer tellement que les doigts lui en saignaient. Un jour donc, que sa quenouille était toute poisseuse et tachée de sang, la malheureuse se pencha sur le puits pour la laver mais la quenouille lui échappa des mains et tomba tout au fond du puits. En pleurant elle courut raconter son malheur à la marâtre, qui lui cria dessus. Elle fut assez impitoyable pour lui dire: «Puisque que tu as laissé tomber la quenouille, tu n'as qu'à aller toi-même la chercher!» La pauvre retourna près du puits, se tortura en se demandant comment faire et pour finir, dans son affolement, sauta elle-même dans le puits pour en rapporter la quenouille. En tombant elle s'évanouit; et lorsqu'elle se réveilla et repris ses sens, elle était dans une belle prairie, sous le brillant soleil, et il y avait autour d'elle des milliers et des milliers de fleurs. Elle s'avança dans cette prairie et arriva devant un four à pain où cuisait la fournée, et voilà que les pains, de l'intérieur se mirent à appeler: «Retire-moi! Retire-moi! Sinon je vais brûler, je suis déjà bien cuit et plus que cuit!» Elle y alla, saisit la longue pelle de four et sortit un à un tous les pains jusqu'au dernier. Puis elle poursuivi sa marche et arriva près d'un pommier chargé de pommes en quantité énorme, et là aussi on l'appela: «Secoue-moi! Secoue-moi! Nous les pommes, nous sommes toutes mûres!» Alors elle secoua l'arbre et les pommes tombèrent comme s'il pleuvait, et elle le secoua jusqu'à ce qu'il n'en restât plus une sur l'arbre, puis elle les mit soigneusement en tas avant de se remettre en route. Pour finir, elle arriva près d'une petite maison où une vieille regardait par la fenêtre, mais elle avait de si longues dents, cette vieille que la fillette dans sa peur, voulu se sauver à toutes jambes. «Pourquoi t'effrayes-tu ma chère enfant?» lui dit la vieille femme. «Reste avec moi, et si tu fais bien ton travail, si tu me tiens la maison bien en ordre, tout n'en n'ira que mieux pour toi. Surtout, tu dois veiller à bien faire mon lit et secouer soigneusement l'édredon pour en faire voler les plumes, parce qu'alors, il neige sur le monde. Je suis Dame Hiver.» Le

ton aimable et les bonnes paroles de la vieille réconfortèrent son cœur et lui rendirent son courage: elle accepta son offre et entra à son service, s'acquittant de sa tâche à la grande satisfaction de Dame Hiver, battant et secouant son édredon jusqu'à faire voler les plumes de tous cotés, légères et dansantes comme des flocons de neige. En retour, elle avait la bonne vie chez elle: jamais un mot méchant et tous les jours du bouilli et du rôti. Mais quand elle fut restée un bon bout de temps chez Dame Hiver, elle devint triste peu à peu, sans trop savoir pourquoi quand cela commença, ni ce qui lui pesait si lourd sur le cœur; enfin elle se rendit compte qu'elle avait le mal du pays. Elle savait bien, pourtant, qu'elle était mille fois mieux traitée ici que chez elle, mais elle n'en languissait pas moins de revoir sa maison. «Je m'ennuie de chez moi,» finit-elle par dire à Dame Hiver, «et bien que je sois beaucoup mieux ici, je voudrais remonter là-haut et retrouver les miens. Je sens que je ne pourrais pas rester plus longtemps.» - «Il me plaît que tu aies envie de rentrer chez toi,» dit Dame Hiver, «et puisque tu m'as servi si fidèlement, je vais te ramener moi-même là-haut.» Elle la prit par la main et la conduisit jusque devant un grand portail, une porte monumentale dont les battants étaient ouverts; au moment où la jeune fille allait passer, une pluie d'or tomba sur elle, dense et drue, et tout l'or qui tomba resta sur elle, la couvrant et la recouvrant entièrement. «C'est ce que je te donne pour avoir été si diligente et soigneuse dans ton travail,» lui dit Dame Hiver, en lui tendant en plus, sa quenouille qui était tombée au fond du puits. La grand-porte se referma alors, et la jeune fille se retrouva sur le monde, non loin de chez sa mère. Et quand elle entra dans la cour, le coq, perché sur le puits, chanta:

«Cocorico! Cocorico!

La demoiselle d'or est ici de nouveau.»

Elle arriva ensuite chez sa mère, et là, parce qu'elle était couverte de tant d'or, elle reçut bon accueil aussi bien de sa mère que de sa demi-sœur.

La jeune fille leur raconta tout ce qu'il lui était advenu, et quand la mère apprit de quelle manière elle était arrivée à cette immense richesse, sa seule idée fut de donner à sa fille, la paresseuse et laide, le même bonheur. Il fallut donc qu'elle allât comme sa sœur, s'asseoir à coté du puits pour filer; et que pour que sa quenouille fût poisseuse de sang, elle dut se piquer le doigt et s'égratigner la main dans les épines; elle jeta ensuite sa quenouille

dans le puits et sauta elle-même comme l'avait fait sa sœur. Et il lui arriva la même chose qu'à elle: elle se retrouva dans la même prairie et emprunta le même chemin, arriva devant le même four, où elle entendit semblablement le pain crier: «Retire-moi! Retire-moi! Sinon je vais brûler, je suis déjà bien cuit et plus que cuit!» Mais la paresseuse se contenta de répondre: «Plus souvent, tiens! que je vais me salir!» Et elle passa outre. Lorsqu'elle arriva un peu plus loin près du pommier, il appela et cria: «Secoue-moi, secoue-moi! Nous les pommes nous sommes toutes mûres!» Mais la vilaine ne se retourna même pas et répondit: «Fameuse idée, oui! Pour qu'il m'en tombe une sur la tête.» Et elle continua son chemin. Lorsqu'elle arriva de devant la maison de Dame Holle, comme elle avait déjà entendu parler de ses longues dents elle n'eut pas peur et se mit aussitôt à la servir. Le premier jour tout alla bien, elle fit du zèle, obéit avec empressement et vivacité, car elle songeait à tout l'or que cela lui vaudrait bientôt; mais le deuxième jour, déjà, elle commença à paresser et à traîner, et beaucoup plus le troisième jour, car elle ne voulut même pas se lever ce matin là. Elle ne faisait pas non plus le lit de Dame Hiver comme elle devait le faire, négligeait de secouer l'édredon et de faire voler les plumes. Dame Hiver ne tarda pas à se lasser d'une telle négligence et lui donna congé. La fille paresseuse s'en montra ravie, pensant que venait le moment de la pluie d'or; mais si Dame Hiver la conduisit aussi elle-même à la grand-porte, au lieu de l'or, ce fut une grosse tonne de poix qui lui tomba dessus. «Voilà la récompense que t'ont méritée tes services!» lui dit Dame Hiver, qui referma aussitôt la grand-porte. La paresseuse rentra chez elle, mais couverte de poix des pieds à la tête; et le coq, sur le puits, quand il la vit, chanta:

«Cocorico! Cocorico!

La sale demoiselle est ici de nouveau.»

La poix qui la couvrait colla si bien à elle que, de toute sa vie, jamais elle ne put l'enlever.

PËRRALLAT E ANDERSENIT

Ju keni dëgjuar shumë përralla kur ishit më të vegjël dhe me të drejtë mund të pyesni: Çfarë i bën përrallat e Andersenit më të mirat në botë? Ajo që e bën të veçantë Andersenin ndër shkrimtarët e tjerë për fëmijë është se ai nuk ishte mbledhës përrallash popullore, si vëllezërit Grim, por ai i krijoi përrallat duke u nisur nga gjërat e thjeshta të realitetit, të cilat duket sikur i prek me shkopin magjik të fantazisë. Çdo gjëje që sheh: një kukull, një ushtar, një zog a një lule, ai i jep jetë, e bën të flasë, të veprojë dhe ne na bën ta duam, ta ndjekim plot emocione nëpër aventura të mrekullueshme, në një botë ndryshe nga e jona, në “Botën e përrallave”.

Me përrallat, përveçse t’i lexojmë, mund edhe të luajmë. Secili prej nesh ka mundësi të krijojë përrallën e tij duke ndryshuar diçka nga ajo që ka lexuar. Madje edhe mund t’i ritregojmë ato sikur të ishin shkruar sot, për botën tonë plot telefonë, avionë, kompjutera, makina, metro, stadione, pishina etj.

Ju ftojme të argëtoheni me këto pesë përralla nga Andersenit.

JETA E ANDERSENIT

Hans Kristian Andersen lindi më 2 prill 1805 në qytetin Odense të Danimarkës. Ditëlindja e tij festohet si Dita Ndërkombëtare e Librit për Fëmijë. Andersenit ka shkruar rreth 200 përralla, që janë botuar për herë të parë në vitin 1835 dhe janë përkthyer në 125 gjuhë në mbarë botën, përfshirë edhe në gjuhën tonë. Në shqip përrallat e Andersenit janë botuar që në vitet 1930.

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

PESË PËRRALLA NGA ANDERSENI

1 Klaus i Madh dhe Klaus i Vogël

Klaus i Madh dhe Klaus i Vogël kishin të njëjtin emër. Ata dalloheshin nga njëri-tjetri prej numrit të kuajve. I madhi kishte katër kuaj, i vogli vetëm një kalë. Një ditë, Klaus i Madh ia vrau kalin Klausit të Vogël. Kështu nis historia e tyre...

Por, si përfundon?

Po ti, a do ta përfundoje ndryshe?

Krahasoje idenë tënde me atë të shokëve dhe shoqeve të tua.

Cili nga variantet të duket më argëtuesi?

2 Shitësja e vogël e shkrepëseve

Ishte një natë e acartë e Vitit të Ri. Të gjithë njerëzit po festonin pranë vatrave të tyre. Një shitëse shkrepësesh qëndronte këmbëzbathur jashtë, në të ftohtë. Kishte frikë të shkonte në shtëpi, pasi babai do ta rrihte ngaqë nuk kishte shitur asnjë shkrepëse. Për t'u ngrohur pak, vogëlushja filloi të ndizte kunjat e shkrepëseve. Për çdo kunj që ndizte, mendonte një dëshirë...

Por çfarë i ndodh shitëses së vogël të shkrepëseve?

Po ti, a do ta përfundoje ndryshe?

Krahasoje idenë tënde me atë të shokëve dhe shoqeve të tua.

3 Rrobat e reja të mbretit

Një herë e një kohë jetonte një mbret që ishte i fiksuar pas rrobave. Ai kishte një gardërobë të madhe dhe i ndërronte rrobat çdo një orë. Një ditë, në mbretërinë e tij vijnë dy mashtrues që pretendonin se ishin rrobaqepësit më të mirë në botë. Mbreti u besoi dhe i porositi t'i qepnin një kostum. Mashtruesit bënë sikur punonin, ndërkohë i vidhnin copat e mëndafshta dhe fijet e arta...

Por çfarë ndodhi më pas? A u zbuluan mashtruesit?

Po ti, a do ta përfundoje ndryshe?

Krahasoje idenë tënde me atë të shokëve dhe shoqeve të tua.

Cili nga variantet të duket më argëtuesi?

4 Rosaku i vogël i shëmtuar

Kjo histori e ka zanafillën brenda një veze. Një rosë kllloçkë lindi të vegjlit e saj, ca rosa mjaft të bukura dhe një rosak të shëmtuar që e përbuznin të gjithë, madje edhe familja e tij. Kështu që ai nis të gjejë një vend ku të jetonte pa u përbuzur nga të tjerët.

Ndiqini aventurat e udhëtimit të rosakut të shëmtuar në këtë përrallë të magjishme.

5 Mbretëresha e dëborës

Historinë e famshme të Keit dhe Gerdës me Mbretëreshën e dëborës mund ta shijoni edhe ju duke e lexuar përrallën. Kjo është më e famshmja e Andersenit. Mbi të është bazuar edhe filmi "Frozen", ndonëse

me shumë ndryshime. Gjithçka nis një ditë mes dy të rinjve me një miqësi të fortë, kur përpara u shfaqet një pasqyrë magjike.

A është aq e fortë miqësia e tyre sa të kapërcejë çdo sfidë?

Po ti, a do ta përfundoje ndryshe?

Krahasoje idenë tënde me atë të shokëve dhe shoqeve të tua.

Cili nga variantet të duket më argëtuesi?

